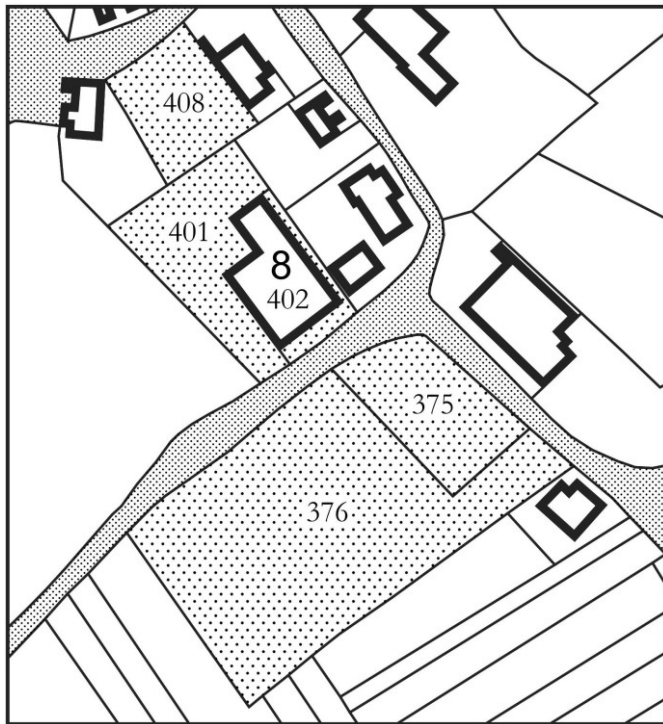

ERVE WILLEMS I

ONSTWEDDE 8

01-01-1829

Gemeente Onstwedde sectie E:

375 hooiland	1.140 m ²
376 bouwland	4.580 m ²
401 boomgaard	1.260 m ²
402 huis en erf	1.290 m ²
408 tuin	860 m ²

Artikelnummer 26:

Jacob Jans ter Borg

landbouwer te Onstwedde

Jacob Jans ter Borg

geb. 21-12-1800 Onstwedde

ged. 28-12-1800 Onstwedde

ovl. 01-01-1863 Onstwedde

z.v. Jan Boeles ter Borg

en Eltje Nicolaas Ross

kinderen: geboren Onstwedde (8);¹ (7)

15-05-1828 Jan ongetrouwd overleden 02-04-1868 Onstwedde

25-12-1830 Willemetje ongetrouwd overleden 08-03-1867 Onstwedde

07-01-1834 Boelem¹ overleden 15-03-1843 Onstwedde (128)

huwt

Onstwedde

07-02-1828

Aaltje Boelems Hubbeling

geb. 28-10-1793 Onstwedde

ged. 02-11-1793 Onstwedde

ovl. 26-01-1835 Onstwedde (8)

d.v. Boelem Detmers Hubbeling

en Willemetje Jans Stantini

Idem

huwt 2e

Onstwedde

24-09-1836

Anna Steffens Wever / Volders

geb. 10-03-1813 Onstwedde

ovl. 10-05-1883 Onstwedde

d.v. Steffens Berents Volders

en Imeltien Engels Luchtenborg

kinderen: geboren Onstwedde (8)

07-03-1837 Steffen overleden 25-06-1838 Onstwedde (8)

04-06-1843 Elze huwt Onstwedde 13-06-1874 Janna Abels Migchels

05-02-1846 levenloos kind

12-06-1847 levenloos kind

15-08-1849 Imeltina overleden 28-04-1873 Onstwedde

29-04-1831 Zijn gecompareerd Jacob en Klaas Jans ter Borg en zijn broeder Klaas Jans ter Borg landbouwers wonende te Onstwedde, dewelke verklaarden dat zij de nalatenschap van hunne overledene ouders Jan Boels ter Borg en Eltje Ros,

waartoe zij als eenige kinderen alleen gerechtigd waren en waarin zij ieder voor de helft participeerden hadden gescheiden verdeeld in maniere als hierna staat beschreven en uitgedrukt, te weten:

Het eerste lot in het vaste goed, hetwelk aan opgenoemde Jacob Jans ter Borg is toegescheiden en bij dezen wordt afgestaan, bestaat uit de navolgende porceelen, als dependerende van de opgenoemde nalatenschap en behoort hebbende tot de boerderij van der comparanten vader te Onstwedde bovengenoemd, zijnde die goederen ook alle in, om en bij Onstwedde in die gemeente gelegen:

1. eene boerenbehuizinge en schuur geteekend no. 8, met de aanhorige hof, O. Jan Alberts Hensems en Tamme Derks Draijer / Z. de lijkweg / W. Aike Hiskes Hilverts / N. Wubbelt Derks Draijer, echter behoudt Klaas Jans ter Borg de gerechtigheid om bijlangs deze genoemde behuizinge met mest of dergelijke zware spetien te mennen van en naar zijn land of lijkweg in cas van modderige tijden, indien de drift niet wel bruikbaar is;
2. de noorder helft van de tuin achter het huis, N. de lijkweg / W. Harm Karskens / Z. de helft van Klaas Jans ter Borg . O. de lijkweg, gaande deze tuin zoo ver als de palen zijn ingeslagen;
3. een akker bouwland op de Rauw Oerde, W. Hiske Wilsing / denzelvden / O. Gerrit Siks / N. de lijkweg, groot circa 3 roeden;
4. een tuin op de Rouw Oerde, O. Hiske Jans Wilsing / N. Gerrit Siks, zijnde ook zoo groot;
5. een zoogenaamde Zuideinde, N. de weg / O. de erven Elze Folkers / Z. Geert L. Luikens / W. de weduwe Reint G. Kornelius, circa 6 roeden groot;
6. een Zuideinde, W. Jan Hits Bessembinders / N. de weg / O. het pastorijen / Z. de weg, groot circa 12½ roê;
7. een akker bouwland op de Es, W. Jan Wilsing / N. de weg / Z. eene weg / O. het pastorijen, groot circa 38 roeden;
8. een dito akker op de es, N. de weduwe van Jan Klaassens / O. Derk Huitsing / Z. Hiske Jans Wilsing / W. de weg, groot circa 19 roeden, belast met ~~vijf hok voor~~ tiende, 't welk ten dienste der registratie als 't gevorderd wordt, wordt getaxeerd op 80 cent;
9. een stuk bouwland de Horn genaamd, op de Hooge Oerde, N. en O. de lijkweg / Z. Harm Karskens, groot circa 37 roeden;
10. een akker bouwland op de Holte, Z. Elze Molanus / N. Elze Folkers erven / O. en W. eene weg, groot circa 50 roê;
11. een akker bouwlandf aldaar, groot circa 44 roê, Z. Nanne Besseling / W. Gerrit Siks / N. Bruining / O. de weg;
12. een dito akker aldaar, Z. Gerrit Lammerts Tams / N. Jan Hiddes Bessembinders / O. en W. eene weg, groot circa 50 roeden;
13. een dito akker aldaar, Z. Wubbe Heijs / N. Jan Derks Drok / W. de weg / O. Jan Jans Bots, groot circa 25 roeden;
14. een akker Nieuwland, de Ren-akker genaamd, Z. de Renne / N. Derk Huitsing / W. de heerenweg, groot circa 75 roeden, zedert korte jaren uit het woeste veld aangelegd;
15. een stukje heidegrond bij de Beukeweg til, W. Jan Hiddes Bessembinders en overigens aan de weg;
16. een stuk hooiland, de Westerjans venne genaamd, O. Wilsing / Z. de Aa / W. Boels kinderen / N. de weg, groot circa 100 roeden;

17. een stuk hooiland boven de Vennen gelegen, Z. Simon Strating / W. de Aa / N. Hiske Jans Wilsing / O. de weg, groot circa 25 roeden;
18. een stukje hooiland op de Meullege, O. Jan Huges / Z. de Aa / W. Jan Tappers / N. de Ruiven Oerde, zijnde een vier möllen;
19. een dito stukje op de mije, N. Bruining / W. de erven Elze Folkers / Z. Bruining / O. de Aa;
20. een stukje hooiland op de Eele van zes mollen wares omgaande, N. Freerk Nannings / W. Bruining / Z. de Aa;
21. twee stukjes hooiland op de Hemkes, zijnde omgaand land;
22. een stuk hooiland me eenig veen boven de dijk, zijnde van vier mollen ware min een vurrel, N. het pastorijen / O. de scheiding / Z. Jan Wilkes Höfting / W. de weg;
23. een stuk hooiland met eenig veen boven de dijk van twee mollen ware, N. Menne Berends Liefsting / O. de scheiding / Z. Hiske Jans Wilsing / W. de weg;
24. een stukje hooiland in de Musselkampen van twee mollen ware, N. Menne Liefsting / O. de weg / Z. Hiske Jans Wilsing / W. de weg;'
25. een stukje hooiland de Prikken genaamd, van vier mollen wares min een vurrel, N. het pastorijen / O. de Jipsingboer scheiding / Z. Jan Wilkes Hofting / W. de Bovenste weg;
26. een stukje hooiland met eenig veen achter in de Reidstreek, zijnde van twee mollen wares min een halve vurrel, N. Geert Boelems / W. de weg / Z. het deel van Klaas Jans ter Borg / O. de weg;
27. de onverdeelde halvescheid in zes min een vierde waar waardeel in de markte van Onstwedde zuidkant met dito halvescheid in de stukken gronds bij die waren behorende voor zoo ver dezelve niet uitdrukkelijk genoemd en opgegeven zijn;
28. de halvescheid in vier waar waardeels in dezelvde markte aan de noordkant van Onstwedde en in de daarbij behorende stukken zoo ver daaromtrent uitdrukkelijk geene andere bepaling is gemaakt.

Het tweede lot in het vaste goed van de voorzeide nalatenschap bestaande uit de natenomene porceelen en mede gelijk de voorgenoemden bij en te Onstwedde gelegen, is toegescheiden en wordt bij dezen afgestaan aan den opgenoemden Klaas Jans ter Borg, die mede gelijk zijn broer voor de helft tot die nalatenschap is gerechtigd. De porceelen van dit lot dan zijn:

1. de zuiderhelft van de tuin achter het huis, waarvan de noorderhelft is te deel gevallen aan den comparant Jacob ter Borg, boven te zien sub numero twee, blijvende het schut of de vringe voor de uit en invaart van deze tuin bij beide comparanten mandeelig;
2. de voorste Gleeete kamp, zijnde groenland, O. Jan Wilkes Hofting / N. de weg / W. Nanne R. Besseling / Z. Hiske Aikes Hilvers, groot circa 37 roeden;
3. de achterste Gleeete kamp, zijnde bouwland, O. Scholte Harms / W. Roelf Jurjens Vos / Z. Hindrik Hits / N. Jan Harms Strating, groot circa 90 roeden;
4. een stukje heideland bij de Holthe, Z. het pastorijen / N. Wubbe Heijes / O. de weg / W. de Heeren baan van Geert Albers, groot circa 50 roeden;

5. een akker en tuin op de Hooge Oerde, Z. Kasken Geerts Kornelius / O. Harm Karskens / N. denzelven / W. denzelven en Kasken Geerts Kornelius, groot circa 37½ roê;
6. een akker bouwland op de es, Tappers akker genaamd, O. Hindrik Jans Smit / W. Derk Huitsing / N. Jan Geerts Bots / Z. de weg, groot circa 75 roeden;
7. een akker op de Holte, Z. de weduwe van Harm Brouwer / N. Freerk Nannings / O. Jurjen Speelmeijer / W. de Dilleweg, groot circa 50 roeden;
8. een akker bouwland op de Holthe, eene ommewenning genaamd, Z. Derk Huitsing / N. onderscheidene / W. Jan Wilkes Höfting / O. de weduwe van Harm A. Brouwer, groot circa 87 roeden, belast met drie hok als tiende, 't welk als 't nodig is, getaxeerd wordt op 40 cent;
9. een akker bouwland in 't Westerveld, Z. 't Olde Jans / N. de erven van Wessel / O. de erven van Elze Folkers / W. de weg, groot circa 44 roê;
10. een bouwakker op de Holte, O. de weduwe van Harm A. Migchels / W. Harm Karskens / N. Bruining / Z. de weg, groot 25 roeden;
11. een stukje hooiland Achter de Oerde op de Mije, N. Bruining / Z. Meeme Harms Meems / O. de Aa / W. de erven Elze Folkers, zijnde een zes mollen;
12. een stukje hooiland op de Mije, N. Meeme Harms Meems / Z. Freerk Nannings / O. de Aa / W. Freerk Nannings, zijnde een tien en zeventien mollen;
13. de zoogenaamde Meekamp, N. Jan Tappers / Z. de kinderen van Wubbe Frouws / W. Jan Geerts Huges / O. Jan Harms Strating, groot circa eene bunder;
14. de zoogenaamde Fioerde kamp, N. Jan Geerts Huges / Z. de weduwe van Hanne Hubbeling / O. Frouws / W. de weg, groot ruim een bunder en 20 roê;
15. een stuk hooiland in de Nieuwe Mije, O. het pastorijen / W. Jan Wilkes Hofting / N. Derk Huitsing / Z. de weg, zijnde een vier mollen, groot circa 25 roeden;
16. een stuk hooiland in de voorste botinge, zijnde omgaand land, N. de Aa / O. de Aa / W. Jan Strating en meer anderen, zijnde een twintig mollen;
17. het kleine stuk veen en groenland op de Prikken, van twee möllen ware, Z. Hiske Jans Wilsing / W. de weg / O. de scheiding / N. Menne B. Liefsting aan weerskanten van de Musselweg;
18. een stuk veen en groenland van twee mollen ware op het tweede Kopstuk, N. Menne B. Liefsting / Z. Hiske Jans Wilsing / O. de Jipsingeboer scheiding / W. de weg;
19. het zoogenaamde derde Kopstuk, zijnde een stukje groenland en veen van vier waren min een vurrel, N. Hiske Jans Wilsing / W. de weg / O. de Jipsingeboer scheiding / Z. Jan Wilkes Höfting;
20. een stukje hooiland voor in de Reidstreek, groot circa 50 roê, Z. Hiske Jans Wilsing / N. Menne Liefsting / W. en O. de weg;
21. een stukje hooiland achter in de Reidstreek van twee mollen ware min een half vurrel, Z. Jan Wilkes Hofting / N. Jacob Jans ter Borg / W. en O. de weg, behorende naamlijk het ander deel gelijk boven reeds omschreven is in dit stuk aan Jacob Jans ter Borg;

22. de geregte onverdeelde halvescheid in zes min een vierde waar waardeel in de markte van Onstwedde zuidkant en in de daarbij behorende stukken zoover dezelve in dezen hierboven niet afzonderlijk zijn genoemd en vermeld;
23. de halvescheid in vier waaren in dezelve markte van de noordkant van Onstwedde, daaronder begrepen de daarbij behorende stukken voor zoover die in deze niet afzonderlijk zijn vermeld.

De comparanten verklaarden dat zij de waarde van de goederen in het eerste lot vermeld hadden berekend en aangenomen op de som van 7.000 gulden, dat zij daarentegen de goederen die in het tweede lot waren begrepen gerekend en aangenomen hadden op eene waarde van 6.000 gulden.

Zij verklaarden al verder dat zij zich de een den anderen niets hoegenaamd hadden toegegeven, want dat behalve het tweede lot boven genoemd ook nog bij dezen werd toegescheiden aan den genoemden Klaas Jans ter Borg de som van eenduizend gulden contante penningen, die hij voor dezen reeds uit den contante penningen, die hij voor dezen reeds uit de mandeelige ouderlijke boedel ontvangen en genoten had.

Eindelijk verklaarden de comparanten dat zij voorheen en ook nu nog in het kort uiteengezet en onderling gescheiden en naar genoegen verdeeld hadden de losse huismeubelen en losse gereedschappen des ouderlijken boedels, dat zij ieder hunne portie daarvan de eene zoo waardig en zoo wigtig als de andere almede naar genoegen hadden ontvangen, dat zij de ouderlijke legersteden hunlieder nagelaten regt van zitsteden in de kerk en op het kerkhof te Onstwedde alsmede het maken en onderhouden van paden, dat is kerkpaden, wegen, boerenwateringen en 't onderhouden van scheidings, ook met andere gehuchten, mandeelig bleven behouden.

Kunnende overigens een ieder van stonden aan doen met het zijne naar verkiezing mits dragende de lasten daaraan verbonden, wordende alles verstaan, toegescheiden te zijn zoo en invoege het bij de comparanten ouders bezeten en nagelaten is. (t121|i29|a48).

Jan Boeles ter Borg	huwt	Eltje Nicolaas Ross
geb. in 1768 Ter Borg	Onstwedde	geb. in 1779 Onstwedde
ged. 12-02-1769 Sellingen	01-06-1798	ovl. 12-06-1822 Onstwedde (8)
ovl. 02-01-1826 Onstwedde (8)		d.v. Nicolaas Petrus Ross
z.v. Boele Jacobs ter Borg		en Cornelia Wasmuth
en Hille Elzes		
kinderen: geboren (gedoopt) Onstwedde		
04-03-1799 Boele (08)	begraven 30-03-1799 Onstwedde	
21-12-1800 Jacob (28)	huwt 1e Onstwedde 07-02-1828	Aaltje Boelems Hubbeling
	huwt 2e Onstwedde 24-09-1836	Anna Steffens Wever
-02-1803 kind	begraven 26-02-1803 Onstwedde	
18-05-1804 Christina (27)	begraven 17-07-1804 Onstwedde	
23-10-1805 Klaas (04)	huwt 1e Onstwedde 27-03-1835	Harmanna Harms Heis
	huwt 2e Onstwedde 01-05-1851	Grietje Jans Schrijver
01-06-1798	Uit die bekken ontfangen doe Jan Boels en Eltij Roes zijn getrouwt een gulden twee stuver 1 - 2 - 0	
30-03-1799	Op die begerafise van Jan Boels zijn kint uit die schootel ontfangen dertien stuver vier doitrn 0 - 13 - 4	

- 22-02-1802 Jan Harms Gelms verkoopt aan Jan Boeles ter Borg:
 ● een akker bouwland gelegen bij de Wedder weg op de Holte, onder Onstwedde, groot plus minus 2 mudden inzaads, en breed zoverre als tegens Naning akker is liggende 6 mollen, en van daer aflopende, tot dat bij eindigt 4 mollen, N. Freerk Nannings / O. Roelf Willems / Z. Naning en Jan Trenning / W. de Dilweg, gevende tot de jaar schatting 2 stuiver 4 doiten. Koopsom 780 Car.gld. (t732|i311|f67v-68).
- 26-02-1803 Op die begraffnisse van Jan Boels zijn kint uit die schootel ontfangen seven stuiver 7 duiten 0 - 7 - 7
- 09-03-1803 Jan Hindriks Tappers en Geesje Jans ehelieden verkopen aan Jan Boeles Ter Borg:
 ● een akker bouwland gelegen op de Esch bij Onstwedde, groot plus minus 2 mudden inzaads, en 6 mollen breedt, N. Jan Bots / O. de koper zelfs / Z. de weg / W. Hans Huitzing, gevende tot de jaar schatting een stuiver en 4 duiten. Koopsom 919 Car.gld. (t732|i311|f99).
- 17-07-1804 Op de begrafnise van Jan Boels zijn kint uit de schotel ontfangen vijftijn stuiver twe doiten 0 - 15 - 2
- 28-02-1810 Tweede bijdrage voor de afgebrande boerderij van Abel Hindriks Boels:
 70. Jan Boeles ter Borg 9 - 8 - 2

Boele Jacobs ter Borg

ged. 12-07-1744 Sellingen

geb. Ter Borg

bgr. 26-01-1802 Onstwedde

z.v. Jacob Jurjens ter Borg

en Swaantien Boeles Migchels

kinderen: gedoopt Sellingen; ¹ Onstwedde

12-02-1769 Jan huwt Onstwedde 01-06-1798 Eltje Nicolaas Ross

20-09-1772 Jacob¹ ongethuwd, begraven 12-12-1796 Onstwedde

huwt

Sellingen

10-03-1769

Hille Elzes

ged. 28-09-1737 Sellingen

bgr. 29-07-1790 Onstwedde

d.v. Elzes Hilwerts Waarsing

en Janna Lubberts

- 07-12-1768 In saken Jacob Jurjens ter Borgh nomine filii inhibent contra de heer pastor Van der Warf in Sellingen geinhibeerde en Hille Elzes in Ter Borgh partij gedaagde word an Hille Elzes als gedaagde partij en als intervenierende voor de geinhibeerde op haar versoek salvo jure copia mandati geaccordeert. (t732|i140).
- 14-12-1768 In saken Jacob Jurjens Terborgh nomine filii inhibent contra de heer pastor Van der Werf in Sellingen geinhibeerde en Hille Elzes in ter Borgh partij gedaagde laat Hille Elzes als gedaagde partij en als intervenierende voor de geinhibeerde tekenen reeds copie uit des inhibents mandaat te hebben ontfangen. (t732|i140)
- 21-12-1768 In saken Jacob ter Borgh nomine filii inhibent contra de heer pastor Van der Werf in Sellingen geinhibeerde en Hille Elzes in Ter Borgh partij gedaagde heeft het edele gerigte op de instantie van den impetrant dat gedaagdes advocaten last en ordre mogten tonen, partijen advocaten hinc inde gelast op naasten last en ordre van hunne principalen te tonen. (t732|i140)
- 11-01-1769 In saken Jacob Jurjens Ter Borgh nomine filii inhibent contra de heer pastor Van der Werf in Sellingen geinhibeerde en Hille Elzes in Ter Borgh partije gedaagde contenderende den inhibent tot confirmatie van desselfs geëmaneert mandaat, ten einde geinhibeerde zig na vertoninge van hetzelfde niet zoude onderstaan om zodanig kind Hille Elzes in Terborgh toebehorende om dat

zelve met een naam, als impetrants naam, of jemant zijns huisgezins naam te benoemen in den doop, maar zig daar van onthouden. Dienende geinhibeerde voor gerigtelijk verbot, zijnde daar in gefundeert, dat de gedaagde partije Hille Elzes voor eenige tijd van een onegt, of hoerkind zijnde in de kraam gekomen, zonder te weeten, wie de vader daar van is, niet alleen hadde konnen goed vinden opentlijk uit te strojen, dat des impetrants zoon Boele, uit wiens naam hij in dezen kwam te ageren, niet tegenstaande dezelve nooijt eenige vleesche-lijke gemeenschap met haar heeft gehad, de vader van dat kind zoude zijn, maar zig ook uitgelaten dat zij hetzelfde kind na des impetrants zoon met de naam van Boele, of Jacob Boeles of dergelijke bij den doop wilde laten benoemen. Dewijl nu zodane benoeming in den doop niet alleen voor des impetrants gemelde zoon, die anders altijd een onberispelijk gedrag heeft gehad, injuricus, maar ook tot groote oneere van dien braaven jongeling, die zonder roemen een der voor- naamste en gequalificeerdste boerezoons van ons land is, als mede van zijn ouders en gansche familie, daar anders niet op te zeggen valt, zoude verstreken. Zo was den inhibent om die injurie, of publique injurieuse belediging voor te komen, en de goede en eerlijke naam en faam van zijn gemelde zoon, en geheele familie zo veel mogelijk te defenderen, genecessiteert geworden, geregtsmiddelen te gebruiken, en dit mandaat, 't welk den inhibent, door dien niets regmatiger en billiker als de zelfs verdediging van jemants leven is, et fama et vita pari passu ambulans, sustineerde genoegzaam in regte te zijn gefundeert, te emaneren, en insteerde dieswegen tot confirmatie van het zelve. De gedaagde partije voor haar zelfs en als intervenierende voor de geinhibeerde daar tegens contendeerde tot cassatie des mandaats, angesien het zelve niet alleen in geene deele in regte was gefundeert, maar ook zodanig vitieus, zo door zijn obscuriteit als anders, dat er bijna niets goeds an te vinden, en 't zelve deshalven ipso jure onbestaanbaar en van geender waarden is, zo als zij gedaagde partije uit volgende anmerkingen daar op vermeent klaar en evident te consteren: als ten eersten om dat het is obscuur ten ansien van den inhibent, of de persoon uit wiens naam Jacob Terborgh het zelve heeft geëmaneerd, door dien het ligt uit naam van Jacob Terborgh nomine filii zonder dat de naam van de zoon daar bij word gemelt, zo dat, de wijl Jacob Terborgh verscheide zoons heeft, men niet kan weeten, of hij het uit naam van zijn zoon Jurjen, dan van Boele heeft geëmaneerd. Ten tweeden is het obscuur ten ansien van het verbod, dat het kind ook niet benoemt zal worden, met een naam als jemant van impetrants huisgezin, zonder daar bij te melden, wat naamen de personen die zijn huisgezin uitmaken hebben, welke nootsakelijk hadden moeten worden geëxprimeert, want anders konde de geinhibeerde die niet weeten, en was niet verpligt zig daar op te informeren. Ten derden omdat het mandaat is geëmaneert tegens de heer pastor Van der Werf als geinhibeerde, en daar door het dopen van het kind, 't welk volgens Guilielmus Amesius de conscientia, et ejus jure vel casibus lib. 4 cap. 27 quæst. 2 sub rubrica de baptismo, niet als uit de grootste nootsakelijkheid moet gediffereert, of uitgesteld worden, belet. Dewijl door het vebieden van het kind bij den doop met de naam van den impetrant of jemant van zijn huisgezin te benoemen ook den doop zelf is belet. Angesien de prædicanten de kinderen bij den doop altijd noemen met zodanige naamen, als de ouderen, of die ze ten doop præsentieren, hen komen op te geven, 't welk door dit mandaat de heer pastor Van der Werf word verboden, daar sulks eigentlich als een annex of formaliteit bij den doop alzo min, als het

dopen zelf en een prædicant behoort, of kan worden verboden, en dieswegen moeste dit mandaat niet tegens de heer pastor als geïnhibeerde zijn geëmaneerd geweest, en zoude den inhibent beter gedaan hebben, dat hij het zelve tegens de partije Hille Elzes alleen had geëmaneert gehad. Verder koomt des inhibents zoon Boele door het emaneren van dit mandaat genoegzaam te toonen, dat hij de vader van de gedaagde partije haar kind is, dewijl het hem anders wel gelijk zoude geweest zijn, en hij er zig weinig an gestoort hebben, wat naem het kind ook kreeg, daar hij zig nu als vader grotelijks an geleegeen laat leggen, zo als door het emaneren van dit mandaat koomt te geblijken, en vermeende de gedaagde partije, dat het nog des inhibents zoon Boele, welk een gequalificeert boerezoon hij ook weesen mogt, nog zijn familie het tot geen oneere zoude verstrekken, dat het kind na zijns vaders zijde wierde genaamt en te minder door dien de gedaagde partije an den inhibent en zijn familie in den bloede besibt is, maar dat het hem en zijn familie veel meer tot oneere zal verstrekken, dat hij de gedaagde partije, na haar gedefloreert, en een kind bij haar verwekt te hebben, en zijn en haar kind tegen zijn gedane beloften koomt te abandonneren en verlaaten, en oversulks de gedaagde partije voor haar zelfs en als intervenierende voor de geïnhibeerde sustinerende hier mede de ongefundeertheit, en invaliditeit van des inhibents mandaat genoegzaam te hebben angetoont, verzogte dieswegen als nog cassatie van het zelve met protest van kosten, waar toe contendeerde. Met wijderen partijen hinc inde wijtlopig gehoord, heeft het edele gerigte het mandaat gecasseert. (t732|i140).

12-02-1769 Een zoon gedoopt van Hillegijn Elles Boele Jacobs ter Borg en Hillegijn Elles, en is genaamt Jan. (t124|i416).

10-03-1769 Gecopuleert Boele Jacobs ter Borgh en Hillegijn Elles. (t732|i1075|f232).

17-03-1775 Voor mij is gecompareert Jurjen Jacobs Ter Borgh ter eener, benevens desselvs zusters Trijntje Jacobs geadsisteert met haar eheman Bruino Trenningh, Elsjen Jacobs geadsisteert met haar eheman Geert Huiges, en broer Boele Jacobs ter andere zijde, dewelke bekenden en beleeden, met advies en toestemminge van derzelver moeder Swantke Boeles mede comparerende en zulks avouerende, na gemaakte staat daar van een contract van scheidinge en afkoop, wegens derzelver vaderlijke en moederlijke goederen te hebben gemaakt zulks doende door dezen.

Invoegen den eersten comparant Jurjen Ter Borg dezelve alle niets uitgezondert met lusten en lasten in eigendom aan zig zal behouden.

En daar tegens aan ieder der tweede comparanten zijn zusters, en broeder hoeft voor hoeft moeten uitkeeren de somme van 5250 Car.gld., en voor zo verre zulks nog niet genoten hebben twee bedden, met haar toebehooren, en een eiken cabinet, en de beide zusters na des moeders overlijden haar lijfs toebehoor, gelijk de eerste comparant met zijn broeder des vaders hebben verdeelt en genoten.

Mits dat den eersten comparant aan zijn moeder zo lange zij verkiest bij hem te blijven inwoonen, jaarlijks tot haar particulier gebruik zal moeten uitkeeren de somme van 50 Car.gld., dog van hem aftrekkende en bij andere lieden inwonende, zo lange zij leeft 200 Car.gld. te weeten jaarlijks op maj beginnende op maj 1776.

Zullende voorschreven boedelpenningen (waar van de zuster Trijntje huisvrouw van Bruino Trenningh reets genoten heeft de somme van 1.700, en de broeder Boele 550 Car.gld., aan wien verder het huis en land te Onstwedde 't

welk hij tegenswoordig bewoont en gebruikt door den eersten comparant voor 2.700 Car.gld. in verminderinge van zijn portie word toegewezen) aan de afgaande zusters en broeder worden uitgekeert en betaald op volgende wijze: als op maj des anstaanden jaars 1776 an ieder voor zo verre zulks dan nog niet genoten hebben, of behalven 't geen daar an is betaald, tot 2.400 gulden inclus en vervolgens alle jaren op maj aan ieder 700 Car.gld., heen ter tijd hunne voorschrevene portie ten vollen zullen hebben ontfangen.

Zullende de toehaken an die zulks nog niet genoten hebben worden gegeven zo dra ieder dezelve begeeren, waar mede de afgaande zusters en broeder ten eenemaal van vaderlijke en moederlijke goederen zullen zijn afgekogt en afgeboedelt, zonder verdere prætensie of eenige reserve. (t732|i307|f358-358v).

16-12-1776 Boele Jacobs Ter Borg woonagtig te Onstwedde verkoopt aan Albert Luikens Reupers woonagtig te Veenhuisen:

- stukje land geleegeen in de zogenaamde Scholthopen bij Onstwedde, zo groot als hem aldaar op twee warens geregtigheid is toegeseelt, O. Jan Wilsing / W. den koper zelfs, schatvrij. Koopsom 74 Car.gld. (t732|i307|f431v-432).

10-05-1777 Boele Jacobs Ter Borgh en Hilligjen Elzes eheluiden woonagtig te Onstwedde lenen 700 Car.gld. van Freerkjen Carsjens woonagtig bij het Wedderveer, rente 3½ %. (t732|i66|f22/264).

16-06-1781 Willem Heijs en Freerk Nanningshs te Onstwedde woonagtig, in qualité als kerkvoogden des vermelden karspels verkopen aan Klaas Everwijns en Boelo Jacobs ter Borgh ook aldaar woonagtig:

- een volle boeren geregtigde legerstede op het kerkhof te Onstwedde met 2 mollen in de grafte en 2 mollen op het kerkpad, zijnde het legerstede beswet N. Hanne Bruining / O. Jan Huitzing / Z. Jan Tappers / W. Willem Jans, en de 2 eerste mollen beswet O. Hoising / W. Horlings, Hiddings en Wilkes te zamen, de andere 2 mollen swettende O. Eelsing / W. Elzo Halm. Koopsom 16 Car.gld. (t732|i67|f373).

10-02-1783 Belending: ten westen Boele Ter Borgh (t732|i308|f13|f132v-133v).

anno 1785 Executie breuken: Boele Jacobs Ter Borg adidem 1 - 10 - 0

25-05-1785 Boele Jacobs Ter Borgh te Onstwedde woonagtig leent 800 Car.gld. van Reine Jans weduwe wijlen Freerk Hiddingh mede aldaar woonagtig, rente 3½ %. (t732|i309|f30|f15v).

30-05-1785 Boele Jacobs Ter Borgh te Onstwedde woonagtig leent 225 Car.gld. van de adessor Beerend Liefstingh te Weende onder den klokkenslag des karspels Vlagtwedde, rente 3½ %.

Herkomstig weegens een papiere obligatie, ter summa 200 gld. gepasseert den 11n october 1775. (t732|i309|f33|f17).

29-07-1790 Op die begraftenisse van Boele ter Borg zijn vrouw Hillechien Elzes uit die schootel ontfangen twe gulden een stuver een doit 2 - 1 - 1

15-10-1791 Ontfangen van Boele Terborg voor het armlaken weegens zijn vrouw 1 - 0 - 0

18-06-1793 Boele Jacobs Ter Borgh van Onstwedde klaagd dat zijn koe gisteravond een weijnig voor zonnen ondergang bij de voetbrugge over de Aa bij Onstwedde in de Aa geleegeen hadde en dat die er door Jan, getrouwd an een dogter van Jan Tappers en Engel Jans Kamp was uitgetrokken, dat hij er na toe gaande, gezien hadde zoo wel als eeven genoemde persoonen, dat er van die brugge eenige naast elkander volgende planken mankeerden, ter lengte van ongeveer anderhalf voeten, waar door de koe waarschijnlijk gevallen zoude zijn, vermids het haar nog an de planken zat. Dat er voor op of over de brugge geen paal of afschutsel

was om de passagie van 't vee te beletten, nog een teiken van waarschuiwing voor voetgangers. De koe lag nog zodaanig, dat niet op konde koomen en gevaar liep van te sterven. Klaager bedugt, dat door dusdaane onagtsaamheeden, meerder ongelukken konden veroorzaakt worden, verzogte des angaande noodige voorzieninge. Het gerigte zal op naasten zondag bij publicatie daar in voorzien. (t732|i294).

04-04-1794 Derk Harms Wieldraaijer te Onstwedde, maakt bekend, dat zijn buirman Boele Jacobs Ter Borgh, wiens hof naast dat van klaager lag, zig onderstaan hadde, deezen morgen, omstreek tien uur, terwijl het volk reeds na de kerk ging en er momentelijk zoude te hoope geluid worden, ~~zig hadde~~ des klaagers rigcheling, met paalen en al, tusschen haare gronden, voor ongeveer de halve lengte, om verre te haalen en op klaagers grond te werpen, en het geene er niet uit konde krijgen, te demolieren, behalven het geene dat hij niet hadde kunnen demolieren wegens de vastigheid des werks. Getuigen waaren Rixte Jans, huisvrouw van Hans Geerts Scheeper, ook waaren in het huis van Swantke Hannes, thans wedwe Jan Luiringh wedwe, geweest en hadden voor het glas gestaan en zulx gezien, die weduwe, haar bruidegom Hilwert Wubbes Hiskes, Trijntje Abels, wedwe van Hiske Aeijkes Naaningh, ook daar in huis woonende, haare dogter Jantje Hiskes, vrouw van Geert Hindriks Tensingh te Veenhuizen. Ook hadde Boele des klaagers kreupelbosch, door klaager an de binnenkant van zijn rigcheling, ter schuttige gepoot, er uitgehaal en op een bult gesmeeten. De rigcheling en scheijdinge was seedert onheugelijke jaaren aldaar geweest, zoo ten tijde van klaager als van zijne voorsaaten. Klaas Harms Mesters te Onstwedde, Trijntje Jans, wedwe van Klaas Roelfs, te Onstwedde, Grietje, wedwe van Jan Egberts, zonder dat over de scheijdinge eenig verschil was geweest. (t732|i294).

08-04-1794 Door het edele erentveste gerichte in loco oculaire inspectie en informatie genoomen, noopens het ten voorenstaande klagte vermelde, en bevonden, dat de rigcheling, ter lengte van plus minus 12 treden, als vooren gemelt was, was gedemolieert en met het wakhout op klaagers grond eenige treden ver geworpen. Dan beklagde daar bij koomende, confesseerde daar van de daader te weezen, vermids het gedemolieerde op zijn grond stond, en wel zulx, ter præsentie van de gerichtsvogd B.J. Hommes, door gerichte ter adsistentie meede genoomen. Voorts, verklaarde beklagde, als bij het factum persisterende, niet te begeeren, dat desweege informatien ingewonden wierden. (t732|i294).

06-11-1794 In saaken Derk Harms Wieldraaijer, klaager contra Boele Jacobs Ter Borgh, beklagde, beijde te Onstwedde, ter oorsaake beklagde zig hadde onderstaan, om op den 4ⁿ april 1794, des morgens omstreeks 10 uur, terwijl het volk na de kerk ging ter bijwooninge van de publique godsdienstoeffening, op eigener autoriteit, ter præsentie van getuigen, des klaagers rijcheling, tusschen hunne tuinen staande, met de paalen uit de grond te neemen en op des klaagers grond te werpen, gelijk ook het weekhout, op des klaagers grond staande. Word beklagde, de klagte confesserende, gecondemneert in 10 daalder boete, 10 daalder breuke en 15 gulden begrootte kosten. (t732|i295).

anno 1794 Weegens injurien: Boele Jacobs Ter Borg te Onstw. 15 - 0 - 0

anno 1795 Executie breuken: Boele Jacobs Ter Borg 1 - 10 - 1

16-04-1795 Belending behuizing en tuin, ten westen Boele ter Borgh. (t732|i310|f3|f108-108v).

03-12-1795 Eerste bijdrage voor de afgebrande boerderij van Abel Hindriks Boels:
67. Boele ter Borg 7 - 16 - 0

- 12-12-1796 Op de begrafenis van Boele ter Borg zijn zoon uit de schotel ontvangen een gulden vijf stuiver zes doiten 1 - 5 - 6
- 26-01-1802 Op die begraffenis van Boele Jakobs ter Borg uit de schotel ontvangen twee gulden sestijn stuiver twee duten 2 - 16 - 2
- 18-04-1803 Ontfangen van Jan Boels zijn vrouw een gulden voor het gebruik van het laaken over zijn vader 1 - 0 - 0

14-11-1776 Jan Hindriks Boels en in qualité woonagtig te Onstwedde verkoopt aan Boele Jacobs ter Borgh ook aldaar woonagtig:

- behuisinge en de hof waar op de behuisinge staat en de tuin staande en geleege te Onstwedde, zo teegenswoordig door den verkoper word bewoont en gebruikt, exempt het hout dat op de hof en in de tuin staat, 't welk de verkoper in eigendom an zig behoud, zijnde de hof waar op de behuisinge staat beswet O. Jan Gerrits Siks / W. de kinderen van Hiske Alberts tuin. Koopsom 1.785 Car.gld.

Vrij van alle actien, evictien en swarigheeden bevorens daar op gelegd en gevallen exempt gemeene landslasten en het maken en onderhouden van 4 mollen lengte lijkweg teegen Egberts huis, 2 mollen dijk teegen pastorie tuin met Geert Boels mandeelig, te weeten ijder een mollen, 5 mollen worke bij de Nieuwe Miede, 1 mollen nutweg op de Agterwegh, en het armjagersgeld zo op de behuisinge is liggende edog schatvrij. (t732|i307|f418v-419).

Jan Hindriks Boels

ged. 10-05-1751 Onstwedde
ovl. in 1785 Bellingwolde
z.v. Hindrik Jans Boels
en Ike Alberts

huwt
Onstwedde
06-12-1772
h.c. 04-12-1772

Christina Aijkes Nannings
ged. 03-09-1745 Onstwedde
ovl. 01-12-1827 Bellingwolde
d.v. Aijke Claassens Nannings
en Geertrit Freriks Harding
huwt 2e Bunde (D.) 09-07-1789
met Wilhelmus Frederikus Apitz
scheiding Bellingwolde 25-07-1793

kinderen: gedoopt Onstwedde; ¹ Bellingwolde

05-12-1773 Geertruida begraven 03-02-1774 Onstwedde
18-06-1775 Geertruida overleden tussen 14-11-1776 en 29-09-1785
27-04-1777 Ikijn¹ overleden tussen 14-11-1776 en 29-09-1785

Dit echtpaar is tussen 14 november 1776 en 27 april 1777 vertrokken naar Bellingwolde.

27-06-1766 Deeze perzonen sijn alhier op acte van B. Veenekamp, predicant te Bonda ingetekend Wilhelmus Apits, j.m. alhier en Sijberdina Bellinga, weduwe Jan Harms Smit te Bonda. Acte verleend om te Bonda te trouwen den 13 julij 1766. (Stadsarchief Amsterdam, Ondertrouwingregister, archiefnummer 5001, inventarisnummer 611, p. 271).

04-12-1772 Huwelijkscontract te Onstwedde tussen Jan Hindriks Boels en Kristina Aijkes Nannings.

1. Trekt de bruid bij haren bruidegom in, en brengt bij den zelve alle hare goederen, zoo als haar ter sijner tijd sullen kunnen geworden, waar van bij de inbrenging aantekening zal gehouden, en quitinne gegeven worden op de rug dezer versegeling.
2. Indien het onverhoopt gebeuren mogte dat bruidegom voor sijne bruid zonder lijfserven kwam te sterven belooft hij aan zijne bruid, alle goederen,

die hij van zijne overleden moeder Ike Alberts aangeerft heeft, soo als hij se tegenwoordig besit en verdedigen kan lijftogtswijze, in gelijken gevalle beloofd de bruid aan haren bruidegom de somma van 1.000 gulden mede lijftogtswijze, deze begiftiging zal staan het zij er kind of kinderen geweest zijnde verstorven zijn, het zij er gene geweest zijn, doch in gevalle van een tweede huwelijk zal ze aan weerkanten ophouden.

3. De bruidegom strekt de genoemde lijftogt zoo verre uit, dat de bruid volkomen meester zal zijn van de aan haar beloofde goederen, zoo dat zij ze niet verder aan kind of kinderen, die er uit dit huwelijk mogten voortkomen zal behoeven uit te keren, als wanneer het haar sal believen.
4. De bruidegom belooft aan zijnen bruid, dat zij van hare goederen, die ze zal inbrengen, van den tijd dat ze ingebragt worden, tot aan den dood des bruidegoms 's jaarlijks zal trekken van ieder honderd gulden drie gulden rente, wel verstaende indien de bruidegom zonder lijfserven sterft, dewijl het buiten zulken gevalle gene plaats zal hebben.
5. De kinderen die uit dit huwelijk mogten voort komen zullen in alle gevalle het regt van repraesentatie genieten.

Dedingsluiden bruidegom: Hindrik Boels - vader / Harmke Abels - stiefmoeder / Hindrik Alvering en Alke Berends en Hindrik Eising en Jantijn Wubbes - neven en nigten.

Idem bruid: Geertruida Freriks - moeder / Frerik en Adolf Nannings - broers.

Getuigen: Geert Karskens (10) en Jan Egberts (7). (t732|i1064|f63v-64).

06-12-1772 Uit de becken ontfangen vijf gulden twalf stuiver doe Jan Hinderks Boels en Cristijna Aeijckes Nanninges getrouwt zijn 5 - 12 - 0

03-02-1774 Op de begreffenisse van Jan Boels sin kjnt ujt de schotel ontfangen twee gulden een stuiver een deut 2 - 1 - 1

20-10-1774 Voor mij zijn verscheenen d' eerzaame vrouw Geertruida Freerks Hardingh weduwe van Aijke Nanninghs, als boedelhoudster van wijlen haar ehemans nalaatenschap en moeder van haare hier onder genoemde kinderen ter eenere en Freerk Nanninghs als oudste soon met overroepinge en bewilliginge van diens voljarige broeder Adolf en suster Christina Nanninghs, gesterkt met haar egtgenoot Jan Boeles, meede gecompareert en deezen contracte homologerende, alle woonagtig te Onstwedde ter andere zijde, verklaarende voor haar en haare nakoomelingen, na gemaakten overslag en schiftinge van den geheelen staat hunner ouderlijke boedel, eene steede vaste en onverbreekelijke scheijdinge en afhandeling te hebben geslooten en ingegaan, van alle hunne vaderlijke en moederlijke goederen, doende zulx bij forme van vriendelijke af- en uitkoop weederzijds geregteijk bekragtigen door deezen.

3. Christina en Adolf zullen voort hebben elk 4 silveren lepels, en naar moeders dood, nog van haare lepels elk twee, de bijbel met silveren beslag zal Christina houden en nog daar en booven hebben 20 gulden tot een nagtrok, insgelijks zal zij naar haar moeders dood het lijfstoebehooren alleen genieten.
4. De tijnde uit de plaats van Hindrik Boels gaande, in zoo verre tot het Nanninghs behoort, is gerekent op 180 gulden, en zal van het Boels afblijven als Jan Boels of desselfs erven het Boels in besitting krijgen, dog als Jan Boels of desselfs erven gene besitters worden, of geweest zijnde, van het Boels niet blijven, zal de tijnde voor denzelven prijs weederom tot het Nanninghs devolveren en zal deeze 180 gulden in het laaste termijn gekort worden, naar

welken tijd de genoemde tijnde dadelijk op gemelde conditien aan het Boels zal overgaan.

6. Afgaande zullen in het vervolg tot alle aansterf en sijdvallen even naa en geregtigd zijn. Op welke bovenstaande conditien Frerik aan de afgaanden geeven zal aan Adolf 5.000 gulden en het enter paard dat teegenswoordig in Blijham loopt, aan Christina 5.000 gulden en de zwart bonte koe met het kalf, gereekent op 45 gld., waarmede zij van vaderlijke en moederlijke goederen geheel zullen zijn afgekogt. (t732|i66|f44|f128-129).
- 28-04-1775 Jan Boeles erfgezeetene te Onstwedde, voor zig zelv en als gemagtigde van zijn ehvrouw Christina Aijkes Nannings, leent 2.000 gulden van Boele Alberts en consorten, volle broeders en zusters gesaamentlijk woonagtig op de Garste onder Bellingewolde, rente $3\frac{1}{2}$ %. (t732|i66|f20|f158).
- 28-04-1775 Jan Boeles erfgezeetene te Onstwedde, voor zig zelv en als gemagtigde van zijn ehvrouw Christina Aijkes Nannings, leent 1.200 gulden van Remme Pieters en Hilligjen Jans egtelieden, met Antje Jans op de Oude Dijk onder den klokkenslag des karspels Blijham woonagtig, rente $3\frac{1}{2}$ %. (t732|i66|f21|f158-159).
- 14-11-1776 Jan Hindriks Boels en in qualité woonagtig te Onstwedde verkoopt aan Hindrik Boels des verkopers vader, ook aldaar woonagtig:
1. vier akkeren bouwland geleegeen op de Onstwedder esch, de eerste op de zogenaamde Mennersing Kamp groot plus minus $1\frac{3}{4}$ mudde zaads inval en 12 mollen breet, N. Derk Harms / Z. Seeverwijn Smit;
de tweede zijnde een One wenning groot plus minus $\frac{3}{4}$ mudde zaats inval, $4\frac{1}{2}$ mollen breet, of zo als tusschen paal en steenen beperkt is, W. Jan Huitsingh / O. Mennersing Camp;
de derde groot plus minus $2\frac{1}{4}$ mudde zaads inval 9 mollen breet, O. den koper / W. kerkenakker tegenswoordig door Harm Nannings gebruikt;
de vierde groot plus minus 3 mudde zaats inval, O. Beerent Roelfs / W. Willem Jans;
  2. de halve Westereints Venne miedeland, zo als de sloot die er door gaat uitwijst groot plus minus 4 dagwark, O. den koper / W. des verkopers andere halvescheid;
nog een Zuideinde breet 7 mollen, W. Seeverwijn Smit / O. pastorieland, gevende te zamen tot de halve jaars schattinge 6 stuiver;
  3. een derde part van een mannen bank, an de zuidzijde het agterste gedeelte, en een derde part van een vrouwen banke an de noorder zijde in de kerke te Onstwedde beide alles met Geert Boels mandelig, zo in lusten als lasten van kerken vaart, eeten geeven an de timmerlieden bij kerken werk, of anderzints alles met Geert Boels ommegeande met een leegersteede op het kerkhof aldaar geleegeen an Reint Naning en Wubbe Folkers. Koopsom 2.700 Car.gld. (t732|i307|f417v-418).
- 14-11-1776 Jan Hindriks Boels en in qualité woonagtig te Onstwedde verkoopt aan Willem Jans ook aldaar woonagtig:
- twee mollen waares over Onstwedder hamrik te veen en te velde andere nabuur waren aldaar in alles gelijk, exempt het miedeland zo als in de Scholthopen op gemelde waren is toegedeelt, welke den verkoper voor zigh daar afbehoud, zijnde gemelde twee waren voor zo verre het verdeelde angaat geleegeen tusschen die van den koper zelfs en van Wubbe Bruining. Koopsom 525 Car.gld.
Gevende tot de halve jaars schattinge een stuiver 4 doiten. (t732|i307|f419-420).

- 14-11-1776 Jan Hindriks Boels en in qualité woonagtig te Onstwedde verkoopt aan Geert Karskens ook aldaar woonagtig:
- akker bouwland, gelegen op de Holte te Onstwedde bij de Beukweg breed 5 mollen min 2 voet groot plus minus 2 mudde insaats, N. Hanne Bruining / Z. Roelf Besseling. Koopsom 437 Car.gld.
- Gevende tot de halve jaars schattinge een stuiver 2 doiten. (t732|i307|f420-420v).
- 14-11-1776 Jan Hindriks Boels en in qualité woonagtig te Onstwedde verkoopt aan Harm Gelms ook aldaar woonagtig:
- akker bouwland gelegen op de Holte te Onstwedde, bij de Wedderweg, breed 6 mollen tot zo verre zig de akker van Reint Naning uitstrekt en van daar tot 4 mollen toelopende, groot plus minus 2 mudde zaats inval, N. Freerk Nannings / Z. Reint Naning en Jan Jans Cremer. Koopsom 350 Car.gld.
- Gevende tot de halve jaars schattinge een stuiver 2 doiten. (t732|i307|f421-421v).
- 14-11-1776 Jan Hindriks Boels en in qualité woonagtig te Onstwedde verkoopt aan Hans Karskens ook aldaar woonagtig:
- akker bouwland gelegen op de Hooge Oerde te Onstwedde 5 mollen breed, groot plus minus $\frac{1}{4}$ mudde zaats inval, N. den koper zelfs / Z. Jan Egberts;
  - een Hornlandt ook aldaar gelegen, N. en Z. den koper. Koopsom 105 Car.gld.
- Gevende tot de halve jaars schattinge 2 doiten. (t732|i307|f421v-422).
- 14-11-1776 Jan Hindriks Boels en in qualité woonagtig te Onstwedde verkoopt aan Jan Gerrits Siks ook aldaar woonagtig:
- verkopers akkerland gelegen op de zogenaamde Roeve Oerde groot plus minus $\frac{1}{2}$ mudde zaats inval, 6 mollen breed en nabuur akkers aldaar in lengte gelijk, N. den koper / Z. Hanne Bruining;
  - een stukje land gelegen op de Hoge Oerde het Cingel genaamt, W. Hans Karskens Joopkes Camp / O. kopers tuin, moete de worke om het zelve te bevredigen door den koper worden gemaakt en onderhouden, schatvrij. Koopsom 103 Car.gld. 3 stuiver. (t732|i307|f422v-423).
- 14-11-1776 Jan Hindriks Boels en in qualité woonagtig te Onstwedde verkoopt aan Harm Harms Brouwer ook aldaar woonagtig:
- stuk miedeland gelegen in de zogenaamde Scholthopen bij Onstwedde zo groot als den verkoper aldaar op het regt van 2 mollen wares is toegedeelt, N. Roelf Besseling / Z. Willem Jans, en inzonderheid schatvrij. Koopsom 73 Car.gld. 15 stuiver. (t732|i307|f423-423v).
- 14-11-1776 Jan Hindriks Boels en in qualité woonagtig te Onstwedde verkoopt aan Jan Geerts Bessembinder ook aldaar woonagtig:
- verkopers akkerland een Zuideinde genaamt gelegen bij Onstwedde, ten deele besaait en ten deele onbesaait zijnde 9 mollen breed, en plus minus in 't geheel $\frac{3}{4}$ mudde inval groot, W. Harm Brouwer / O. Boele Ter Borg. Koopsom 50 Car.gld.
- Gevende tot de halve jaars schattinge 2 doiten. (t732|i307|f424).
- 25-10-1782 Freerk Nannings en caverende voor Christina Nannings geadsisteert door haare eheman Jan Boeles, en caverende voor Adolf Nannings, te zamen erfgenaamen en representanten van wijlen Christina Molanus in leven huisvrouw van monsieur H.D. Uchtman. (t732|i67|f482-483).
- 29-09-1785 Geert Harms Steerenborg, wonend in het karspel Onstwedde, enige en universele erfgenaam van wijlen Jan Hindriks Boels, overleden te Bellingwolde,

voorzover het het goed van zijn moeder Ike Alberts betreft, en Christina Aijkes Nannings, weduwe van deze Jan Hinderiks Boels, hebben overeenstemming over diens nalatenschap. De weduwe behoudt de gehele boedel. De lijftocht uit haar huwelijkscontract te Onstwedde d.d. 4 december 1772 is hiermee afgekocht. Eerste comparant krijgt een dagwerk meedland, gelegen te Onstwedde in de Uipers Meede, aan de noordkant van de A, en de helft van een verzegeling d.d. 20 november 1769 van 354 Car gld ten laste van Geert Hanssens te Onstwedde, waarvan hij de andere helft reeds bezit. (t732|i695|f310-312).

06-12-1786 In saaken Hintje Davids, weduwe van Arend Salomons, impetrante contra Geert Harms Steerenborgh, te Onstwedde, gedaagde, waarvoor Christina Aeijskes Nanningh, weduwe van Jan Hindriks Boels, ingevolge acte van den 5 november 1786 is geïntervenieert, voor welke te vertoonen an Freerk Nanninghs te Onstwedde, als volgens acte van den 22ⁿ november jongst procurator acceptans zijnde geworden en ten zijnen huize domicilium citandi zijnde gesteld. Contendeerde impetrante bij mandaat "om an haar te moeten voldoen en betaalen sodaane *f* 500 - 0 - 0 als wijlen Jan Hindriks Boels an haar pligtig en schuldig was geworden, volgens desselvs verteekende handschrift, voortgesproten uit hoofde van geleverde winkelwaaren en geleende en verschootene penningen, en ter voldoeninge van welke schulden gedaagde, als erfgenaam van gemelde Jan Hindriks Boels en diens boedel hebbende geadieerd, thans was verpligt, bij foute gedogen provisie en dispositie als nae regte, salvo jure alio." Laat interveniente teekenen, te ontkennen, dat het handschrift, ter conclusie vermeld, door Jan Hindriks Boels is verteekend. Word zulx, ter instantie van impetrante, salvo omni jure in actis geteekent. (t732|i142).

05-12-1787 In saaken Hintje Davids, weduwe van Arend Salomons, impetrante contra Geert Harms Steerenborg te Onstwedde gedaagde, waarvoor Christina Aeijskes Nanninghs, weduwe van Jan Hindriks Boels, ingevolge acte van den 1ⁿ november 1786 is geïntervenieert, voor welke te vertoonen an Freerk Nanninghs te Onstwedde, als volgens acte van den 22ⁿ november jongst procurator acceptans zijnde geworden en ten zijnen huize domicilium citandi zijnde gesteld. Bij impetrante zijnde eijsch en conclusie genoomen (van teneur) "Ten eijnde gedaagde an dezelve zoude moeten voldoen en betaalen sodaane *f* 500 - 0 - 0 als wijlen Jan Hindriks Boels an haar pligtig en schuldig was geworden, volgens desselvs verteekende handschrift, voortgesprooken uit hoofde van geleverde winkelwaaren en geleende en verschootene penningen, en ter voldoeninge van welke schulde gedaagde als erfgenaam van gemelden Jan Hindriks Boels en diens boedel hebbende geadieert, thans was verpligt, bij foute gedoogen provisie en dispositie als naar regte, salvo jure alio." Interveniente, ten gevolge acte van den 6ⁿ december 1786 hier teegens hebbende laten teekenen "te ontkennen, dat het handschrift, ter conclusie vermeld, door Jan Hindriks Boels was verteekend." Contendeerde overzulx impetrante thans, ten eijnde de litis contestatie van interveniente, de dato den 6ⁿ december 1786, door het bijgebragte an zijde van impetrante, voldaan mogte worden verklaard, deducerende, ter obtineringe van dien, in factis, hoe de overleedene Jan Hindriks Boels, in zijn leeven, van tijd tot tijd, diverse winkelwaaren van impetrante ontfangen en geleende penningen genooten hebbende, het een en andere met impetrante berekenende, was bevonden, dat het geheele montant

zijner schulde bedroeg, een summa van 500 guldens, waar van den 6ⁿ junij 1785 een handschrift hadde afgegeeven, van inhoud, dat hij ondergeschreevene bekende en verklaarde, dugtig en opregt schuldig te zijn, an Hintje Davids, weduwe van Arens Salomons, de summa van *f* 500 - 0 - 0 segge vijf honderd Caroli guldens, herkomstig wegens an hem geleeverde winkelwaaren en geleende en verschootene penningen, welke bovenstaande summa aannam, met 14 daagen, te betaalen (waar onder stond) Actum Bellingwolde den 6ⁿ junij 1785 en geteekend Jan Hindriks Boels.

Dat daar op debiteur overlijdende en diens erfgenaam Geert Harms Steerenborgh, volgens verseegeeling, beleeden te Bellingwolde, den 29ⁿ september 1785, an 's overleedenes nagelaatene huisvrouw hebbende afgestaan, de geheele nalaatenschap van genoemde Jan Hindriks Boels, die weduwe, weijgeragtig opgamelte prætensie te voldoen, bij acte van den 1ⁿ november 1786, voor de originele gedaagde, was geintervenieret en de handteekeninge, onder gemelde schulderkentenisse, door debiteur gesteld, hadde goedgevonden te ontkennen. Hadde impetrante, overzulx, tot productie moeten overgaan, vertrouwende, niet alleen door eene meenigte geproduceerde handschriften en handteekeningen van de overleedene, het point, dat het ontkende handschrift, dat van wijlen Jan Hindriks Boels is en op geheel geene reedenen, om daar an te twijffelen, zijnde, op eene onstraffelijke wijze, te hebben daargedaan. Maar ook daar en boven ten klaarsten getoond, en, dat de overleedene, successivelijk, van impetrante, winkelwaaren, manufacturen en geleende penningen hadde ontfangen, waar uit opgemeld handschrift was opgerigt, en, dat interveniente van dit alles, moreel was geconvincent geweest, jaa, teegens beeter weeten, zelfs onder eede, ontkende, stukken, eene onmiddelijke relatie hebbende, zoo tot de handteekeninge zelfs, als de goederen en penningen, bij de overleedene ontfangen, waar uit het handschrift, op zig zelve staande, was het uit collatie der artt. 33 lib. 2 Ommelander landrecht 78 lib. 1 Oldambster landrecht en vigerende practique, buiten teegenspraak, dat op handschriften, bij den debiteur onderteekend en welke men met recht niet konde straffen, condemnatie moest vallen.

Vooreerst was uit de comparatie der handschriften, door debiteur incontestabel verteekent, met deeze quaestieuse handteekeninge, evident, dat de eene soewel als de andere, door wijlen Jan Hindriks Boels, waaren geschreeven, en deeze waaren door interveniente ook, in geenen deele, gestraft, aangezien dezelve op alle de geproduceerde handteekeningen niets anders hadde kunnen antwoorden, als te verblijven te persisteren, bij de ontkenninge, dat de handteekeninge in quaestie, door wijlen Jan Hindriks Boels was geschreeven.

Hoedaane ontkenningen, indien voldoende waaren, de betaalinge eener schuld te ontwijken, alle obligatien, hier te lande wordende opgerigt, waarbij, naa de wet, niets anders, dan de handteekeninge van den debiteur vereijst wierd, haare kragt zouden verliezen en gebolgelijk de weg gebaad, tot de snoodste ongerechtigheeden, als meede tot ruine van een aanzienlijk gedeelte dier ingeseetenen, welker voornaamste goederen in dusdaane obligatien waaren gecompromittend, zie Vromans, de Foro Comp. lib. 3 cap. 19 b. 16; maar ten anderen was buiten allen twijffel gestelden met de verklaringen der geproduceerde getuigen Jacob Jacobs en Jantje Habbes daar gedaan, dat de overleedene diverse manufacturen en waaren van impetrante hadde ontfangen, zelfs dat de persoonen, welke voor hem hadden gewerkt, hunne arbeidsloonen

van dezelve hadden ontvangen; gelijk meede uit de attestatiën van Harm Jacobs, Jantje Habbes, Jacob Jacobs en Abel Boeles, articul 1 posit. gebleek, niet alleen, dat de overleedene van impetrante thee, tabak, genever, manufacturen en geld, van tijd tot tijd, ontvangen hadde; maar daar en booven ook, dat hij van dezelve altoos was gered geworden, soo in goederen als geld, en dat impetrante zoo veel credit voor hem gehad hadde, dat, al was het ook duizend guldens, zij hem dezelve zoude hebben gefourneert.

Eijndelijk was niet minder zeeker, de eijgene convictie van interveniente; gemerkt met de getuichenissen van de in alles irreprochable getuigen Jacob Jacobs en Jantje Habbes was bewezen, dat zij zelfs in persoon, ten huize van de eene getuige, diverse manufacturen, welke aldaar ter maakinge gebragt waaren, gezien hadde en dat zij gevraagd hebbende, of getuige ook wist, van wien haar man dezelve hadde gekogt. Getuige daarop hadde geantwoord, van de weduwe van wijlen Arend Salomons, jaa, dat zij, eenige daagen daarna, zig bij die getuige (zijnde een kleermaker) hadde gevoegd, verzoekende, die goederen, eenige daagen, onversneden te laten. Getuige hadde gezegt, zulk niet te kunnen geschieden, wijl haar man hem dagelijks ter vervaardiginge anspoorde. Daar en booven hadde zij, in teegenwoordigheijd van getuigen, haar man, destijds in leeven, dikwerf verweeten, dat, als hij naa het jooden huis ging (bedoelende daar meede het huis van impetrante) altoos kaal was, en, daar vandaan koomende, altoos geld genoeg op zak hadde, ook hadde zij zelfs wel het geld en de goederen uit de zakken van haaren man genoomen en dezelve geborgen; dus was het zeeker, dat zij van dit alles de volkoomenste bewustheijd hadde.

Waarbij in anmerkinge diende te worden genoomen dat, daar opgamelte attestatiën den 28ⁿ februarij 1787 reeds waaren geproduceert, door interveniente, nog derzelve formalisatie verzogt, nog geprotesteert was geworden, salv rechtens te willen blijven, om der getuigen, persoonen of dictate straffen, thans die getuigen, als omni exceptione majores, moesten worden gehouden, zonder dat op de critiques, welke men thans op dezelve zoude willen maaken, eenige reflectie konden genoomen worden, gelijk consteerde uit articul 22 der ordre van proced. voor deezen gerichte coll. Oldampster landrecht lib. 1 articul 86.

Dit nu aldus zijnde, was allerzeekerst, dat interveniente zig an de grootste temerariteit hadde schuldig gemaakt, nademaal zig niet ontzien hadde, op haaren gepræsteerden eed van calumniæ

1°. te ontkennen, te weten, dat haar man ooit manufacturen van Manchester, als anders, van impetrante hadde ontvangen, ad articul 8. Daar deeze haare beetere en waaragtige bewustheijd met de unanime verklaaringen van Jacob Jacobs, Jantje Habbes en Harm Jacobs ten vollen was daar gedaan.

2°. te ontkennen ooit gezegt te hebben, dat haar man, naa 't jooden huis gaande, altoos kaal was, maar daar vandaan koomende, gelds genoeg op zak hadde, ad articul 9 lijnregt inloopende teegens de eenstemmige getuichenissen van Harm Jacobs en Jantje Habbes.

3°. te ontkennen, te weten, dat seekere summa geld, tot voldoeninge eener reekeninge, van plus minus 107 guldens door haar man ten zijnen laste gebragt bij een herbergier Warnder, te Groningen, meede door impetrante was opgeschooten, ad articul 6 en 7 e die metro teegens de verklaaringe van Jantje

Habbes, in haare attestatie en de responsiven van Abel Boels, ad articul 1 tot 8 posit.

4°. te ontkennen de handteekeninge, door haar van haaren man te houden, ad articul 1 tot 5, niet teegenstaande zelfs teegens getuige Jantje Habbes, welke in geenen deele gereprocheert was geworden, hadde verklaard, dat het haar voorkam en zij geloofde, dat die hand van haar man wel buiten heer konde, omdat het zijne gewoone handteekeninge niet was: daar bij getuige verzoekende, om vooral daar van stille te zwijgen en an impetrante niet te zeggen, hetgeen zij van die saaken wel wiste; welk alles haar niet alleen buiten alle verschooninge stelde; maar den richter op het rigoreuste moeste worden geconvinceert van haare temeriteit, in het voeren deezer procedures; daar dog de voornaame inhoud, het weezen en de ziele van een juramentum calumniae, daar in bestond, dat partijen met voorsate, uit moedwillige boosheijd, weetende, onregtelijk niet zullen klaagen of antwoorden, articul 37 Omlander landrecht 2de boek, en dat partij anders niet weet, dan dat regt antwoord gedaan heeft, of doen wil, en, wanneer gevraagd word, niet zal loochenen, dat meent dat waar is, articul 39 ibidem, teegens hetwelke in deezen zoo reegelregt zijnde aangelopen, interveniente haar bezwaarlijk zoude kunnen vrijpleijten van de straffen, daar op na rechte gesteld, te zien bij Voet ad ff. de fid. instr. n. 11 en Sande Fris. l. 1 dwf. 2 nog van de condemnatie in de kosten, volgens denzelven Voet ad ff. de calumniat. n. 8. Om allen welken en verdere gededuceerde reedenen impetrante haare genoemene conclusie inhæereerde.

Waarteegens interveniente, contrarie conclusie beemende, contendeerde, ten eijnde haare gemaakte litis contestatie van den 6ⁿ december 1786, door het bijgebragte van impetrante, onvoldaan mogte worden verklaard. Deducerende, ter obtineringe van zulx, in factis, hoe zij, dood onkundig zijnde van eenige prætensie, welke impetrante ten laste van wijlen haaren eheman mogte hebben, totdat daarover in regte was geconvenieert geworden, zig niet verplicht hadde geoordeeld dezelve te betaalen, tenzij daarvan de wettigheijd en dugtigheijd in regte genoegzaam was beweezen, aangezien ziet zij, maar Geert Harms Steerenborgh, de regte erfgenaam van de overleedene zijnde, zij, als slegts den boedel van gemelden erfgenaam hebbende aangehandeld, volgens af- en uitkoop, beleeden te Bellingwolde den 29ⁿ september 1785, voor diens factei, als een successor singularis zijnde, geensins responsabel was, nog gehouden haar, daaromtrent te informeren; alwaaromme zij ook bij gemelde verseegeeling wel expres hadde gestipuleert, geene andere schulden op haar te hebben genoomen, dan die, van welke zij bewustheijd droegen en die dugtig waaren.

Dan de originele erfgenaam door impetrante bij mandate zijnde aangesproken, en zij slegts door de afhandeling en daarop gevolgde interventie in deeze procedures zijnde geraakt, hadde eerst, bij acte van den 6ⁿ decembris 1786 laten teekenen, "te ontkennen, dat het handschrift ter conclusie vermeld, door Jan Hindriks Boels was verteekend" soo dat hier het eenigste point van quæstie was, of de geproduceerde hand, door Jan Hindriks Boels zelfs, was verteekend, dan niet? soo ja! dan moeste zij cum expensis succumberen, indien de ontkenninge ter kwaader trouwe was gedaan, soo neen! verwagte zij te zullen worden geabsolveert.

Deeze negative was het, welke interveniente onwankelbaar staande hield, als sustinerende, dat door umpetrantes productie het poeinct, dat wijlen Jan Hindriks Boels dit handschrift zelfs verteekend hadde, den regte niet

genoegzaam was daargedaan; als sustinerende, dat in deeze handteekeninge soo iets characteriserend gevonden wierd, als in alle andere geproduceerde handschriften van de overleedene te vergeefs zoude gezogt worden.

Daarenbooven was de *comparatio literarum* niet door *artis periti* geëffectueert, het welk agter hadde behooren te geschieden, indien zulk eene letter vergelijkinge het effect van preuve zoude hebben, eeveneens, als men in het criminele gewoon was een wonde door *chirurgijns* en *artis periti* te laten examineren en zig door dezelve, van diens dodelijkheid, of diens contrarie te doen informeren, zonder dat zulken *actus* een richter zelfs op zig nam, volgens *Hellfeld*, *jurispr. forens.* § 1168 coll. § 1141. Dan *interveniente* wilde over de *peritia literarum* van andere geen oordeel vellen; edog vermeende, haar angaande, die gelijkheid in deeze handteekeninge, in *quæstie*, door den overleedenen zelfs was geschreeven. De *præsuntie* streed in deezen ook teegens *impetrante*, gemerkt de overleedene een vaardig schrijver was en deezen handschrift is door een ander geschreeven, slegts in hypothese door *Jan Hindriks Boels* was onderteekend; overzulk leeverde het eene geregte *suspicie* op, dat soowel het eene als het andere was gefabriceert.

Vervolgens leeverde ook geen gering *fabçon* van onegtheid op, dat, daar *impetrante* als een openbaare koopvrouw boekhield, en dus de geleeverde winkelwaaren en geleende penningen te boeke hadde kunnen brengen, althans van de geleende penningen telkens een handschrift hadde kunnen laten verteekenen, zij van 't *faveur*, hetwelk haar boek hadde als 't waare *renuncieerende*, zig van 't een en andere, door een handschrift liet verwissen, althans *interveniente* geloofde niet zonder groote reedenen, te kunnen worden *gepræsumeert*, dat, daar de overleedene zig wel eens in sterke drank te buiten ging, men van dat handschrift, reeds bevoorens ontworpen, slegts ter onderteekening voorgelegd. Betreffende nu *impetrantes productie*, diende daar op, in ntworpen, slegts ter onderteekening voorgelegd. Betreffende nu *impetrantes productie*, diende daar op, in 't algemeen, dat het niet onduidelijk te zien was, dat de getuigen een *emportement* voor *impetrante* hadden en dus geen geloof meriteerden, en in 't bijzonder op de attestatie van *Jacob Jacobs* en *Jantje Habbes*, dat dezelve in alle *pointen* roeleerde over hetgeene tusschen getuigen en *interveniente*, noopens het *Manchester*, *damast*, *arbeijdsloon* etc. was voorgevallen en verhandeld; Edog al hetwelke zij in 't midden zoude kunnen laten, nog zig over de waarheid of onwaarheid van die gezegdens behoeven te elargeren, gemerkt daar meede het eenigste *point* in *quæstie*, 't welk was, of de overleedene het handschrift al of niet onderteekend hadde, in *generleij* opzigte wierd bewezen.

Hetzelfde was ook te zeggen op de attestatien van *Harm Jacobs* en *Jantje Habbes*; alsmeede van *Jacob Jacobs*, ten opzigte van de *thee*, *tabak*, *genever*, *manufacturen*, *geld* etc. door den overleedenen van *impetrante* gehaald en ontfangen, nadien daarmede slegts wierd geprobeert, dat de overleedene *sodaane goederen* en penningen wel van *impetrante* ontfangen hadde, maar deeze getuigen, met dit alles, niet attesterende, gezien te hebben, dat *Jan Hindriks Boels*, het *quæstieuse* handschrift hadde verteekend, waaren haare verklaringen *irrelevant*. Niet anders was het geleege met het zeggen van getuigen *Harm Jacobs* en *Jantje Habbes*, dewijl, alhoewel ze daar door bewezen, dat *interveniente* haaren man hadde verweeten, dat hij, na het *joodenhuis* gaande, altoos kaal was; maar, daar vandaan koomende, *gelds*

genoeg op zak hadde, zulx egter de onderteekeninge van haar man meede niet bewees, gelijk meede nog niet zeeker was, of zij van het joodenhuis spreekende, impetrantes huis daar meede hadde bedoeld, wijl er meer joodenhuisen dan dat van impetrante te Bellingwolde waaren.

Eijndelijk, betreffende het juramentum calumniæ, remarqueerde de interveniente, dat het zelve maar een juramentum credulitatis was, volgens Voet ad ff. lib. 3 T. 6 n. 4, waarop per verbum credit vel non credit geantwoord moeste worden, en, ten gevolge van dien, moesten de responsiven, door interveniente gegeven, slegts met de woorden, te gelooven of niet te gelooven, zijn geannoteert, moettende ook altoos, na haare sustenue, dusdanig worden geïnterpreteert, of niets meer geëruet, als wat partij geloofde, of niet, waarheid te wezen, volgens Oldampster landrecht 1ste boek articul 82 en Omlander landrecht 2de boek articul 29.

Dat buiten en behalven dit alles, de articulen, waarop het juramentum calumniæ was gepræsteert, over omstandigheeden rouleerden, welke niets ter saake deden. Wordende daarin vraagen gedaan, over leverantie van goederen, opschieten van penningen, en wat dies meer betreft; daar egter gemelde articulen alleen tot de onderteekeninge van het handschrift behoorden te zijn relatief gemaakt, gevolgelyk moesten de responsiven, door interveniente daarop gegeven, gehouden worden, alsof dezelve niet waaren afgegeeven; buiten en behalven, dat Abel Boels, ad articul 9 en 10 posit. niet positive hadde durven verklaaren, dat het woordje Boels, door zijn halfbroeder was geschreeven.

Waarmede interveniente vermeende, het bijgebragte van impetrante, genoegsaam te hebben opgelost. Contendeerde als vooren.

Impetrante avanceerde, bij replicque, dat interveniente door de meergemelde af- en uitkoop, in de plaatse van den erfgenaam, was getreden, als zijnde het in rechte zeeker emtorem hereditatis vicem, sustinere heredes consequentelyk, dat het ten hoogsten valsch, in regte, ongehoord was, dat zij, ten opzigte van een creditor hæreditarius, konde sustinere, successor hæreditarius te wezen; dus waaren ook pervers, de gevolgen, door haar, uit dat ongefundeert sustenue, getrokken.

Dat zij voorts, na het overlijden van haaren man, kennis van deeze schuldbrief hadde gedraagen, en dus, lange bevoorens het emaneren van dit mandaat, blijk haare confessie ad articul 2 op het juramentum calumniæ gegeven.

De artis periti, om een handteekeninge te kennen, of niet te kennen. De chirutgi bij het onderzoek der lethaliteit eener wonde, te vergelijken, was buiten cours en ridicuul, en, ad manus om te toonen, dat interveniente, door haare responsiven, op het juramentum calumniæ haare beetere bewustheid klaar an den dag hadde gelegd, aan te duiden waaren de artis periti eeven soo min, daartoe noodsaakelyk, als, om op vullen middag, een lantaarn an te steeken, om dies te beeter te kunnen zien.

De vaardigste schrijver behielp zig dikmaals met de slegte onderteekening van een instrument, door een ander ontworpen en de algemeen bekende koopmans stijl bragt meede, dat men, om de præscriptie voor te koomen, en, om dat geene aantekeningen van geleend geld, in een koopmansboek, bestaan konde, daar van schuldbrieven maakte, waarvan het fundament was te zien in de stads const. van bier- en boekschulde, n. 3, dus vielen alle gemaakte præsumptien ten eenemaale overhoop.

Der getuigen formalisatie was niet verzogt, nog daarop geprotesteert, gevolgelijk viel, ten deezen opzigte, niets meer te critiseren, Eijndelijk, indien men maar remarqueerde, dat de conclusie niet alleen in de verteekende hand wierd gefundeert, maar dat er deeze uitdrukkelijke woorden instonden "voortgesprooten uit hoofde van geleeverde winkelwaaren en geleende en verschootene penningen" verviel daardoor vanzelfs alles, wat men van het irrelevanten der attestatien, als meede der responsiven, op het juramentum calumniae, hadde bijgebracht.

Voor het overige had interveniente op haar juramentum calumniae ook in substantie, alleen geantwoord, hetgeen zij geloofde of niet geloofde waar te weezen; Edog met alle de consonantie getuigen was haar beweezen, dat zij datgeene hadde verklaard, te gelooven waar te weezen, hetwelk zij wiste en geloofde niet waar te zijn, en vice versa.

Ten laasten was het genoeg, dat getuige Abel Boels, onder zijnen gedaanen eed, hadde verklaard, de woorden van onderteekeninge des handschrifts, Jan Hindriks, voor zeker te erkennen voor de handteekeninge van de overleedene, doende niets ter saake, dat derzelve hæsiterde, noopens het laaste woordje Boels.

Door interveniente wierd daarenteegens gepersisteert dat zij, in facto alieno- verserende, in zulk eene zin, als de regte erfgenaam zelfs, niet konde worden geconstringeert, haar, op alle de singuliere facta van de overleedene, te informeren; maar dat zulx door impetrante, haar daarin funderende, an haar moeste worden daargedaan. Dat er mentie van geleeverde winkelwaaren en geleende penningen in de conclusie wierd gemaakt, was wel waar; Edog interveniente hebbende bij haare litis contestatie, alleen de handteekeninge van wijlen haaren eheman ontkend, hadde meede [?] zig, zoowel in de attestatien als de articulen van het juramentum calumniae, daarbij alleen moeten bepaalen, gevolgelijk dat alles, wat niet geheel op de handteekeninge van de hand zelve was gedirigeert, irrelevant was. Dan in deezen was genoeg, dat de handteekeninge was ontkend, en dezelve niet na regte door impetrante zijnde beweezen, bleef interveniente alsnog contenderen, ut antea.

Met wijderen partijen disputen in drie bijzondere sessien gehoord en de stukken, ten processe dienende, geëxamineert; word de litis contestatie van interveniente, door het bijgebrachte an zijde van impetrante, voldaan verklaard. (t732|i143).

09-07-1789 Wilhelmus Frederikus Apitz, wedr. van Siberdina Bellinga van Wener en Christina Aijkes Nannings, wedw. van Jan Hindriks Boels, van Onstwedde. den 9 juli in de pastorij.¹

16-12-1789 Huwelijkscontract te Bellingwolde tussen Adolf Nannings en Anna Jans Vriese. Dedingsluiden bruidegom: Frerik Nannings - broer / Wilhelmus Apitz en Christina Nannings - zwager en zuster / Klaas Everwijns - neef / Wilke Hesse - aangetrouwde neef. (t732|i1048).

07-02-1793 Christina Aijkes Nannings, van tafel en bed gesepareerde vrouw van W. Apitz, wonend te Bellingwolde, leent 1.500 Car.gld. van Jan Hindriks Dik en Jantje Hindriks, rente 4 %. Borg: Freerk Aijkes Nannings, wonend te Onstwedde. (t732|i697|f323-324).

25-07-1793 In een vonnis van den Regter van Bellingwolde, van den 25 van Hooim. 1793, in zake Christina Nannings tegen Wilhelmus Apitz, werd nog naar dat oude

---

¹ [Evangelisch-Reformierte kirche Bunde, Heiraten 1766-1852](#)

landregt geoordeeld, als bepalende, dat wijders de boedelscheiding zal geschieden naar Reider-recht, in zoo verre dat des vrouwen aangebragte goed, noch winnen noch verliezen zal. (t732|i331).²

Ike Alberts

geb. ca. 1732 Onstwedde
ovl. 09-05-1755 Onstwedde
d.v. Albert Hiskes Weerdingh
en Willemke Jans

huwt
Onstwedde
19-04-1750
Wedde
h.c. 18-04-1750

Hindrik Jans Boels
geb. ca. 1723 Onstwedde
bgr. 15-12-1804 Onstwedde
z.v. Jan Boels
en *Wupke Meenderingh*
huwt 2e Onstwedde 23-01-1757
met Engelke Karskens Huitsingh
huwt 3e Onstwedde 29-10-1758
met Harmke Abels Meeningh/Dun
zie Onstwedde 40 en 41

kinderen: gedoopt Onstwedde

10-05-1751 **Jan** huwt Onstwedde 06-12-1772 Christina Aijkes Nannings
-11-1753 ongedoopt kind begraven 17-11-1753 Onstwedde

26-10-1747 Besettinge: Hiske Weerdink³ 1 - 10 - 0

11-11-1749 Besettinge: Hiske Weerdink³ 1 - 10 - 0

18-04-1750 Is gecompareerd Hindrik Boeles benevens desselvs bruid Ijke Alberts dewelke bekenden en beleden van de eersame Jurjen Hiskes als voormond over haar Jke Alberts en Geert Nannings en Boelman Haijes als voogden, na gepræsteerde rekeninge en oplossinge door den voormond in het edele gerigte ter præsentie van haar en de voogden gedaan volkomene overleveringe te hebben ontvangen van alle het geene in haar voormonds administratie en bewinde is geweest, en eenigsins tot haar boedel heeft gespecteert, dezelve gesamentlijke voorstanderen deswegen ten vollen quiterende, en voor goede administratie bedankende, zonder verdere prætensie of eenige reserve. (t732|i153|f14-15).

18-04-1750 Huwelijkscontract te Wedde tussen Hindrik Jans Boeles en Ike Alberts. Eerstelijk neemt de bruidegom sijn lieve bruid tot sig in sijn vaderlijke behuisinge en landerijen soo door hem selfs tegenswoordig worden gepossideert en gebruikt.

Daar en tegen belooft de bruid bij haaren bruidegom te brengen sodanige landerijen en behuisinge als haar van haaren vader Albert Hiskes sijn angeerft, en sodanige moederlijke goederen als haar bruid van Willem Jans haar oom nog zijn competerende dewelke bij den ontfangst op de rugge van desen brief zullen getekent en gequiteert worden.

Verders zal de halfsuster van de bruid Ike Alberts ingevolge erfkoop op gerigtelijke autorisatie op heden geobtineerd tusschen haar beijder voorstanderen gemaakt van het vaderlijke goed hebben te genieten een somme van 1.400 Car.gld. welke penningen bij termijnen an haar zullen worden uitgekeert ende betaald, en zal boven dien nog hebben te genieten als kooft te trouwen of anders als 25 jaren oud is eenkleet soo als de bruid tegenswoordig krijgt, en zal het linnen soo als onder de voormonderen is berustende tusschen de bruid en haar half suster egaal verdeelt worden.

² Verhandelingen ter nasporing van de wetten en gesteldheid onzes vaderlands. Pro excolendo jure patrio. 1846.

³ Het is niet duidelijk wie deze Hiske Weerdingh is. Mogelijk is hij een pachter.

Verder is nog bedongen dat de bruid en haar half suster tot haar ooms Jurjen Hiskes boelgoed, even na sullen sijn.

Dedingsluiden bruidegom: Jan Boeles - vader / Jacob Boeles - oom / Detmer Hubbeling - neef.

Idem bruid: Jurjen Hiskes - oom en voormond van de bruid en desselvs half suster / Boelman Heijes - olde oom en sibbe voogd / Geert Nannings - vreemde voogd / Elze Hilwerts - sibbe voogd over des bruids half suster / Gerriet Jans - vreemde voogd.

Getuigen: Harm Hindriks Tijks en Lucas Staal. (t732|i305|f18-18v).

19-04-1750 Ontfangen uit de bekken doe Hindrikes Boels en Ijke Albers en Wilem Eevers en Hindertien Heijs zijn getrouwt tesaamen vijf gulden zess stuer 5 - 6 - 0

27-11-1750 Besettinge van die nieje angelegte schoole in 1750:

Hiske Weerdink⁴

1 - 10 - 0

17-05-1752 Dat er een accoord en afhandeling is ingegaan en besloten tusschen Willem Jans zoon van Geertruit Willems bij wijlen Jan Willems in egte verwekt ter eener en desselvs susters of haare kinderen haar repræsenterende ter andere zijde in forma en maniere als volgd.

De moeder van Willem Jans Geertruit Willems behoudt voor sig haare goederen den tijd hares levens om na haar doot van alle hare kinderen of kinds kinderen hare overledene kinderen repræsenterende in egale delen gedeelt en genoten te worden.

Van vaderlijke goederen sal Willem Jans an sijn susters of haare repræsenteranten afgeven an een ijder van deselve de somme van 700 gulden, het geene Hindrik Boels wegens sijn vrouw nog mogte manqueren an die 700 gulden sal an hem ten vollen voldaan worden op maj 1753, het geene het voor kind van Gerhardus Leusing bij Wilt Jans verwekt mogte manqueren an die somme van 700 gulden sal an desselvs voorstanderen gegeven worden, op maj 1754, Jan Huitsingh heeft wegens sijn vrouw tot afkortinge van die 700 gulden ontfangen de somme van 400 gulden en sal tot afkortinge van die somme op maj 1752 ontfangen de somme van 100 gulden, Frerik Steerenborgh heeft wegens sijn zalige vrouw Albertjen ontfangen de somme van 300 gulden en sal op die somme tot afkortinge van die 700 gulden op eerstkomende maj genieten de somme van 200 gulden en de resterende 200 gulden, die Jan Huitsing wegens sijn vrouw manqueert an die 700 gulden sullen an Jan Huitsing betaald worden op maj 1755, en de 200 gulden die Frerik Steerenborgh dan nog manqueert an de 700 gulden sullen an hem betaald worden op maj 1756.

Daar en boven an een jeder tot uitsettinge twee lakens, een paar kussenbuiren, een boomzijden bedde, twee kussens, een peul, en het geene hier van niet mogte gegeven sijn sal nog gegeven worden.

Hier mede sal Willem Jans sijn susters of hare kinderen afkopen en afgekogt hebben van vaderlijke goederen, sonder dat sij daar van eenig regt of verdere aanspraak of præntensie behouden.

Geertruit Willems overleden zijnde sullen haare goederen na haar doot ter summa van 1.500 gulden in drie jaren in egale portien op jaarlijkse Maijen van haare kinderen gedeelt worden, en sal dese delinge van het moederlijke hgoed dan eerst mogen geschieden, als van het vaderlijke afboedeling is gedaan.

---

⁴ Het is niet duidelijk wie deze Hiske Weerdingh is. Mogelijk is hij een pachter.

Willem Jans sijn suster Alke nevens de kinderen van sijn overledene susters sullen tot alle ansterf egaal en even na geregtigt zijn, en de kinderen van Willem Alberts en sijne susters verwekt of nog te verwekken het regt hebben van haar in alle voorvallen te repræsenteren.

En hebben alle contrahenten voor mij comparerende en dit belijdende desen eigenhandig onderteikent, als Willem Jans voor hem selvs en in qlte als caverende voor sijn moeder Geertruit Willems dewelke niet in persoon wegens swakheid van lichaam komende compareeren, dit project mede nog soude verteikenen, Hindrik Boels en in qlte voor desselvs huisvrouw Ike Alberts dewelke mede niet hebbende konnen compareeren desen nog eigenhandigh soude verteikenen komende wegens haar moeder Willemtje zijnde geweest de suster van Willem Jans, Boelman Heijes, Geert Leusing en Jan Polling als respective voorstanderen over het minderjarige kind van Geert Leusing bij sijn overledene vrouw Wilt Jans in egte verwekt hier toe bij mij Rigter geauthoriseert, Jan Huitsing mede caverende voor sijne vrouw Alke Jans die desen mede nog soude verteikenen, Frerik Steerenborg in qlte wegens sijn soon bij Albertjen de suster van Willem Jans in egte verwekt. (t732|i305|f52-53v).

- 20-10-1752 Besettinge voor die verbeteringe van die klokke, die poorten en het witten in die kerk: Hiske Weerding⁵ 2 - 0 - 0
- 17-11-1753 Ontfangen uit die handen van onse mester elf stuver en zes plakken van die begraftenisse van Hinderk Boels sijn kint 0 - 11 - 6
- 09-05-1755 Ontfangen uit de schottel op het hof een gulden negentijn stuver van de begraftenisse van Hinderkt Boels sijn vrouw 1 - 19 - 0
- 26-10-1758 Zijn in judicio gecompareerd Jurjen Hiskes woonagtig tot Onstwedde als principale voormond, Jacob Hindriks tot Eldersingehuisen als sibbe, en Reint Cornellis tot Onstwedde als vreemde voogd, over het minderjarige kind van Hindrik Boels bij wijlen IJke Alberts in egte verwekt, dewelke met des pupillen vader Hindrik Boels, so meede compareerde, met authorisatie en ten overstaan van het edele gerigte een accoord en afkoop hebben gemaakt, invoegen dat de vader Hindrik Boels heen ter tijd de pupille den ouderdom van sestien jaaren zal hebben bereikt, sal blijven in het posses en volle bewind van des pupillen geheelen moederlijken boedel, dog daar en tegen de pupille tot an voornoemden ouderdom van sestien jaaren met behouden goed en sonder verminderinge, ordentelijk na stants behoer in kost en kleederen, gezondheid en krankheid te moeten opbrengen, en het selve goed leesen en schrijven te laten leeren, en daar en boven an de voorstanderen voor de kleederen en lijfstoebehoren van der pupillen moeder so sal behouden (behalven twee bijbels, de eene met silveren krappen, een silveren oorijser, een paar silveren haken an een zonhoed, seeven vlassen lakens, vijf kussen buiren, een boomsijden bedde met een peule en twee kussens, en een paar kussenbuiren, en twee lakens **so als deselve uit Willems huis zijn uitgegeven**, welke goederen de voorstanderen voor de pupille apart behouden) als dan moeten uitkeeren een somme van 123 Car. guldens, en nog voor verkogt hout de somme van 104 guldens en 11 stuivers, en wegens 't geen an der pupillen moeder op trouw hadde gegeven de somme van 49 gulden en 12 stuivers, dus te samen uitmakende een somme van 277 Car.gld. en 3 stuivers welke penningen door de vader zullen moeten worden uitgekeert als de pupille de ouderdom van sestien jaaren sal hebben

---

⁵ Het is niet duidelijk wie deze Hiske Weerding is. Mogelijk is hij een pachter.

bereikt, in kost en schadeloos gelt, en sonder eenige deductie, so als gemelte vader kragt deesen beloofde te zullen doen. En hebben wedersijds contrahenten tot na-kominge en ter presteringe van alle het geene bij deesen is gestipuleerd ver-bonden alle hunne geene uitgesonderde goederen als na regte, en ter waarheids oirkonde deesen eigenhandig ten prothocolle vertekent. (t732|i153|f123-124).

Albert Hiskes Weerdingh	huwt 1e	Willemke Jans
ged. 13-10-1700 Onstwedde	Onstwedde	ged. 12-10-1710 Onstwedde
bgr. 04-08-1743 Onstwedde	23-03-1731	bgr. 14-05-1733 Onstwedde
z.v. Hiske Wubbjes Weerdingh		d.v. Jan Willems
en Ike Halmingh		en Geertruit Willems
kinderen: gedoopt Onstwedde		
ca. 1732 Ike	huwt Onstwedde	19-04-1750 Hindrik Jans Boels

Idem	huwt 2e	Anne Hilwerts
	Onstwedde	geb. ca. 1710 Vriescheloo
	15-05-1735	bgr. 04-05-1740 Onstwedde
	h.c. 13-05-1735	d.v. Hilwert Elses
		en Ike Bruiningh

kinderen: gedoopt Onstwedde

09-12-1736 Willemtjen	begraven 31-12-1736 Onstwedde
09-12-1736 Ike	begraven 31-12-1736 Onstwedde
01-01-1738 Ike	huwt Onstwedde 16-05-1756 Harm Geerts Sterenborgh
07-02-1740 Hiske	begraven 21-02-1740 Onstwedde

23-03-1731 Ontfangen uit de becken dre gulden achtijn stuver doe Albert Hiskes en Wilmke Jans zijn getrouwt 3 - 18 - 0

14-05-1733 Ontfangen van d' begraffenisse van Albert Hiskes sijn vrouw sestijn stuver 7 plack 0 - 16 - 7

13-05-1735 Huwelijkscontract te Onstwedde tussen Albert Hiskes en Anna Hilwerts. Eerstelijck soo neemt de eerbaere Albert Hiskes sijn bruidt Anna Hilwerts tot sig in sijn behuisinge tot Onstwedda gelegen en in de possessie van alle sijne goederen, soo levende als mobele en op het gebruik van alle sijne landerijen, soo te heide als te weide met alle sijne lusten en lasten, binnen en buiten den klockslag van Onstwedde geleegeen, niets exempt.

Daerentegen soo belooft de bruidt Anna Hilwerts tot vorsettinge en voltrekkinge van dit houwelijck bij haer lieve bruidegom in en an te brengen, eerst de somma van 450 gulden sijnde ouderlijck goedt, waervan alle maij 100 daelder sal ingebragt worden, anvang neemende op maij 1735, daerenboven noch 82 gulden, sijnde erfgoet, een Keullens bedde met twee kussen en een peul, 4 laeckens, 3 paer kussenbuiren, een kiste voor 15 gulden en goede hilliges en werckeldaegs kleederen na huis vermogen en standes behoer.

Verder sijn hilcksvoorwaerden, indien de bruidegom voor sijn lieve bruidt sonder lijfserven mogte komen te overlijden, soo begiftigt hij an haer de somma 500 gulden, en in gelijcken voorval soo begiftigt sij an haeren bruidegom de somma van 200 Carolij gulden, alles Braebants gerekent, en dat alles bij lijftocht en lijfstonde, het zij datter lijfserven geweest of niet geweest sijn, of voor of nae van een van beiden ouderen overlijden quaemen te versterven, soo

sal evenswel de begiftinge in allen deelen effect sorteeren en stantgrijpen, en nae des slanglevende overlijden, soo sullen de goederen wederom devolveeren waer vandaen deselve gekomen sijn.

Verder is met wederzijdts vrinden raedt beraemet dat an haere kinderen, die uit dit houwlijck verweckt worden, wordt toegestaen het recht van representatie, alsmeede an des bruidegoms voordochter, soo dat selve in allen tijden der ouderen plaetse sullen bekleeden, alsof deselve in leven waeren.

Dedingsluiden bruidegom: Jurrien Hiskes - broer / Jan Willems - schoonvader / Boelem Heis - oom / Kasken Huisting - vedder.

Idem bruid: Harm Jans en Geertijn Hilwerts - swaeger en suster / Sijbille Wubbes - moij.

Getuigen: Jan Egberts (7) en Cornellis Jans (11). (t732|i1080).

- 15-05-1735 Ontfangen uit het bekken doen Albert Hiskes is getrouwt met Anna Hilwerts drie gulden 3 - 0 - 0
- 19-12-1736 In saecken Hans Huitsingh in qualité impetrant contra Albert Hiskes Weerding gedaegde. Contendeerde den impetrant tot confirmatie van sijn uitgebragte mandaet ten einde gij sult moeten answeren als vremde voogdt over de minderjaerige kinderen van wijlen Reindt Mennersingh bij wijlen Jantjen Geerts in echte geprocreert. Waer op de gedaegde den eedt als vremde voogt over voorsn. pupillen in judicio heeft gepræsteert, 't welcke aldus in actis is geteijckent, en is dieswegen des impetrants uitgebragte mandaet op acquiescement van partijen geconfirmeert. (t732|i134).
- 31-12-1736 Ontfangen van d' begraffeinsse van Albert Hiskes sijn bejide kinderties negen stuiver 3 plak 0 - 9 - 3
- 13-01-1737 Ontfangen uit d' armbuil een gulden ses stuiver en een gulden twee stuiver die Albert Hiskes sijn vrouw in gegeven doe sij uit d' kraam is gegaan is tesaamen twee gulden 8 stuiver 2 - 8 - 0
- 12-05-1738 Is gecompareert Hans Huitsinghe tot Onstwedde principaele voormondt over de naegelaetene kinderen van Reint Mennerssinghe bij Jantjen Wittkops in echte verweckt, dewelcke an sijne mede voogden mr. Jan Egberts boeckweijten mulder tot Wedde sibbe voogdt (sijnde de vremde voogdt Albert Hiskes Weerdingh sieck geworden en daerom absent) reeckeninge en oplossinge gedaen. (t732|i152|f161/82).
- 21-02-1740 Ontfangen van mester Albert Hiskes kindt en Gert Tols kindt van die begraffenisse 13 dertin stuiver 7 plack 0 - 13 - 7
- 04-05-1740 Van onse mester ontfangen agendartig stuiver 1 plack van de begraffenisse van Albert Hiskes sijn vrouw en van Jan Mulder 1 - 18 - 1
- 22-05-1740 Ontfangen van d' mester van Albert Hiskes sijn vrouw van een armlaken 6 stuiver 0 - 6 - 0
- 07-07-1740 Gecompareert ende erscheenen sijn Hiske Reints Mennerssinghe geadsisteert met sijne voorstanderen Hans Huitsinghe principaele voormondt, Jan Egberts Mulder tot Wedde sibbe en Albert Hiskes tot Onstwedde vremde voogdt. (t732|i304|f41).
- 29-05-1742 Jan Aijckes Mulder tot Onstwedde verkoopt aan Albert Hiskes tot Onstwedde:
- een dachwerck meedtlandt in 10 hoeven of stucken gelegen in de Uitwers Mee bij de moolen tot Onstwedde, O. Reijnt Naeninge / W. Albert Hensums, de seste en de twaelfte van Aijcke Nanninges Meecke, en de andere achte nemen haer begin bij t' vonder voor de moolen, de seste door

- de heele Mee tot het einde toe, bedraegende te saemen 10 hoeven of stucken.
 Koopsom 135 Car.gld.
 Gevende opgamelte verkofte meedtlandt tot jeder jaer schattinge een stuiver.
 (t732|i304|f108).
- 20-10-1742 Hiske Mennersinge tot noch toe woonachtig tot Onstwedde verkoopt aan Albert Hiskes tot Onstwedde:
 ● een acker bouwlandt van 12 mollen breed van de Grootte kamp, volgende op de acker soo door Severwijn Jans Smitt is gekoft. Koopsom 326 Car.gld.
 Gevende deese verkofte acker tot jeder halve jaer schattinge vier doijten.
 (t732|i304|f141).
- 04-08-1743 Ontfangen van die begreffenise van Albert Hiskes een gulden seeven stuiver vier placken 1 - 7 - 4
- 27-04-1744 Van Jurien Hiskes ontfangen ses stuiver van een armlaaken soo als een merel over sijn broeder heeft geweest 0 - 6 - 0
 Noch van Jurien Hiskes ontfangen wegens een belofte viertijn stuiver 0 - 14 - 0
- 26-11-1746 Is gecompereert Jurrien Hiskes principaele voormont over de naegelaetene kinderen van sijn overleden broeders Albert Hiskes bij twe vrouwen Willemke Jans en Anne Hilwers in echte verweckt, heeft reeckeninge en oplossinge heeft gedaen van 't geene in sijnes voormomers administratie en bewinde is geweest an Boelem Heijes in ter Wuppinge sibbe en Geert Nanninges vreemde voogt over de kinderen van de eerste vrouwe, en Else Hilwers sibbe en Gerrit Jans van Onstwedde vreemde voogt over de kinderen van de tweede vrouwe. En is den ontfang bevonden te bedraegen een summa van 1.918 Car.gld. 8 stuiver en 2 doijten. Waer tegens de uitgaeve bedraegt 1.865 Car.gld. en 13 stuiver. Welcke uitgaeve gebalanceert tegens voorsnoemden ontfang soo geblijckt sich dat den voormondt meerder heeft ontfangen als uitgegeven een summa van 52 Car.gld. 15 stuiver en 2 doijten. Welcke den voormondt in sijne naedere te doene reeckeninge voor ontfang tot profijte sijner pupillen sal moeten inbrengen. En is deese reeckeninge ten overstaen van het edele gerichte en ter praesentie van opgamelte voorstanderen aldus naegesien bevonden en geslooten, en door opgamelte voormont en voogden eigenhandig ten prothocolle verteijckent om te strecken nae behooren. (t732|i152|f201-202|f102v-103).
- 25-11-1745 Besettinge: Jurjen Hiskes 1 - 10 - 0
- 28-10-1746 Besettinge: Jurjen Hiskes 1 - 10 - 0
- 18-04-1750 Is gecompereerd Jurjen Hiskes principale voormond over de nagelatene kinderen van sijn overleden broeders Albert Hiskes kinderen bij twee vrouwen Willemke Jans, en Anne Hilwerts in egte verweckt, dewelke reekeninge en oplossinge heeft gedaan van 't geene in sijnes voormonders administratie en bewinde is geweest an Boelman Haijes in ter Wuppinge Sibbe, en Geert Nannings vreemde voogd, over de kinderen van de eerste vrouw, en Else Hilwerts sibbe en Gerriet Jans van Onstwedde vreemde voogd, over de kinderen van de tweede vrouw, en is den ontfang bevonden te bedragen de summa van 397 gulden 6 stuiver en 2 plakken, waar tegens de uitgave bedraagt een summa van 356 gulden 17 stuiver 1 plak, welke uitgave gebalanceert tegens voornoemden ontfang, soo geblijckt sig dat den voormond meerder heeft ontfangen als uitgegeven de summa van 40 gulden 9 stuiver 1 plak, welke den voormond in sijne nadere te doene reekeninge tot profijst sijner pupillen sal moeten inbrengen. En is deese reekeninge ten overstaan van het edele gerigte en ter praesentie van opgamelte voorstanderen aldus nagesien bevonden en

gesloten, en door opgamelte voormond en voogden eigenhandig ten prothocolle verteikent, om te mogen strekken na behoren. (t732|i153|f13-14).

15-11-1753 Is in judicio gecompareerd Jurjen Hiskes als voormond over de minderjarige dogter van wijlen Albert Hiskes bij wijlen Anne Hilwerts in egte verwekt, dewelke an zijne contutoren Elzo Hilwerts van Vriescheloo als sibbe en Gerriet Jans van Onstwedde als vreemde voogd rekeninge en oplossinge heeft gedaan van 't geene in sijnes voormonds administratie en bewinde is geweest, en is den ontfangst bevonden te bedragen de somme van 992 gulden en 6 stuiver, waar tegens de uitgave bedraagt de somme van 982 gulden en 18 stuiver, welke uitgave gebalanceert tegens voornoemden ontfangst, so geblijkt sig dat den voormond meerder heeft ontfangen als uitgegeven de somme van 9 gulden en 8 stuivers, welke den voormond in sijne nadere te doene rekeninge voor ontfangst tot profijt van de pupille sal moeten inbrengen. En is dese rekeninge ten overstaan van het edele gerigte en ter præsentie van opgamelte voormond en voogden, aldus nagesien, bevonden en gesloten, en door mij rigter nevens de voorstanderen eigenhandig ten prothocolle vertekent, om te strekken na behoren. (t732|i153|f58-59).

04-11-1756 Is in judicio gecompareerd Jurjen Hiskes voormond over de minderjarige dogter van wijlen Albert Hiskes bij wijlen Anne Hilwerts in egte verwekt, dewelke an zijne contutoren Elzo Hilwerts van Vriescheloo als sibbe, en Gerriet Jans van onstwedde als vreemde voogt, ter præsentie van gemelde nu door het huwelijk mondigh geworden pupille geadsisteert met haar eheman Harm Geerts Steerenborgh, in gerigte reekeninge en oplossinge heeft gedaan van 't geene in zijnes voormonds administratie en bewinde is geweest, en is den ontfangst bevonden te bedragen de somme van 708 gulden 10 stuiver, waar tegens de uitgave bedraagt de somme van 755 gulden 9 stuiver 7 plak welke uitgave hebalanceert tegens voornoemden ontfangst so geblijkt sig dat den Voormond meerder heeft uitgegeven als ontfangen de somme 46 gulden 19 stuiver 7 plak En hebben opgamelte voorstanderen daar op overleveringe van den geheelen boedel an gemelde mondigh geworden pupille Jktjen Alberts geadsisteert met haar eheman Harm Geerts Steerenborg in judicio gedaan, welke gemelde mondigh geworden pupille met haar man geadsisteert tot haar volle genoegen van opgamelte voorstanderen mits desen verklaarde ontfangen te hebben, doende den voormond voor goede administratie en de voogden voor derselver goede sorge en vlijd en vigilantie bedanken en absoluut quiteren, sonder eenige de minste reserve, wordende teffens gemelte voorstanderen op derselver versoek, regtswegen van haren gepræsteerden eed ontslagen en volkomentlijk gedechargeert. In oirkonde der waarheid heeft opgamelte mondigh geworden pupille nevens haar eheman het concept van deesen eigenhandig verteikent om ten prothocolle geinsereert te worden en te strekken na behoren. (t732|i153|f89-90).

Hiske Wubbes Weerdingh

geb. ca. 1662 Onstwedde
 ovl. 1724 -1727 Onstwedde
 z.v. Wubbe Wierdinghe
 en Wendelcke Altingh
 kinderen: gedoopt Onstwedde
 22-03-1695 Wibbe

huwt
 Onstwedde
 ca. 1692

Ike Halmingh
 geb. ca. 1667 Smeerling
 bgr. 06-05-1733 Onstwedde
 d.v. Albert Halmingh
 en Geertien Bruiningh

overleden vóór 07-11-1697

- 22-03-1696 Wendeltie overleden vóór 13-05-1735
- 07-11-1697 Wibbe overleden vóór 13-05-1735
- 13-10-1700 **Albert** huwt 1e Onstwedde 23-03-1731 Willemke Jans
huwt 2e Onstwedde 15-05-1735 Anne Hilwerts
- 20-04-1704 Jurrien huwt Onstwedde 16-11-1749 Barber Alberts Snijder
- 29-10-1694 Herman Bontkens⁶ in de Beerta woonaghtigh nomine uxoris verkoopt aan Hiske Wubbes tot Onstwedde woonachtigh:
- seker stuck eigendomlijck landt tot Onstwedde gelegen, zijnde dit landt tot Onstwedda gelegen, zijnde de helfte van Wierdinga Venne soogenaemt, welke andere helfte de coper selfs toecomt, zijnde dit vercofte de zuidtzijde van die genoemde Wierdinga Venne. Koopsom 280 Car.gld. (t731|i7078|p243).
- 24-01-1701 In saecken mr. Geerd Lambert in qualité impetrant contra Hisko Wierdinge gedaegde. Gedaegdes wegen niemant eerscheenen wordt des impetrants mandaet van opsegginge van sodaene behuisinge en landerijen als gedaegde van den impetrant in qualité ter huire gebruicket geconfirmeert in contumaciam. (t732|i130|f498).
- 16-09-1706 Gecompareert en erschienen sijn Harmen Bruijninghe erfgeseten tot Weende en consorten, namentlijck Hiske Wubbes, Jarke Thijenghe, Else Halminghe, Remke Wijbelinghe, d' eerstgenoemde Harmen Bruijninghe mede caverende voor Hilwert Elses tot Friescheloo en Willem Heijne tot Rooswinkel, de welke bekenden en beleden met Swaantje Engelkens weduw wijlen Aijcko Bruijninck zal. tot Blijham, op het Heem, wegens haer zal. mans naelatenschap in der minne veraccordeert en overeengekomen te sijn, invoegen naebeschreven:
Te weten dat gemelte weduwe Swaantje Engelkens præsent en desen mede hebbende beleden, belooft en an gemelte erfgenamen eens voor al aanemt te betalen de somma van 1.050 Car.gld. mede alle lasten en swaerigheden tot last van 't sterfhuijs liggende, waer van de betaling in een somma sal geschieden op St. Michiel 1707. Waertegens d' gesamentlijcke comparanten en erfgenamen, annemende comparantinne Swaentje Engelkens, voor alle actjen en anspraecke, soo van angebraghte als angewonnen goederen, ofte op wat protext de nalatenschap belangende jeets moghte werden gevordert te guanderen en bevrijen, gemelte weduwe naer voldact van het gestipuleerde de nalatenschap belangende, in alles en alles annemende te guaranderen, waer voor d' comparant Harmen Bruijninge in specie sich is inlatende. (t732|i58|f198).
- 01-06-1712 Huwelijkscontract te Ellersinghuizen tussen Albert Harmens en Trijncke Jans. Dedingsluiden bruidegom: Harmen Altingh en Geescke Wolters - vaeder en moeder / Jurien, Jan, en Else Harmens - broeders / mr. Wiltt Jans - swaeger / Hisko Weerdingh en de Coopman Hindrick Altingh - neeffs. (t732|i1079).
- 22-12-1725 Willem Nannes Besselingh en desselfs huisvrouw Lamme Albers woonaghtig tot Onstwedde verkopen aan Abel Mans:
- seker acker bouwlandt van vier schepel saets invall, zijnde de boovenste ende van de Lange acker de selve met paelen is afgepaelt, N. Hiske Wijrdinghe. (t732|i302|f214).
- 06-05-1733 Van de begraffenisse van zaalige Ijke Wierdinge ontfangen een gulden 0 stuiver
4 plak 1 - 0 - 4

⁶ Herman Bontkes trouwt op 19-04-1694 met Wendelke Hindriks, de weduwe van Abraham Nijhof, zoon van Isaac Nijhof en Margaretha Weerdingh.

Wubbe Weerdingh	huwt 1e	Wendelcke Altingh
geb. ca. 1630 Onstwedde	Onstwedde	geb. ca. 1635 Ellersinghuizen
ovl. 1670 -1677 Onstwedde	vóór 1662	ovl. vóór 1668 Onstwedde
z.v. Hiske Wierdingh		d.v. Jurjen Altinck
en Engel Wubbes		en Wupcke Koeninck
kinderen: geboren Onstwedde		
ca. 1662 Hiske	huwt Onstwedde	ca. 1692 Ike Halmingh

Idem	huwt 2e	Gepcke Thedingh
	Onstwedde	geb. ca. 1634 Onstwedde
	ca. 1663	ovl. na 1698 Onstwedde
		d.v. Jarcke Thedingh
		en Wendelcke
		huwt 2e Onstwedde ca. 1671
		met Karsken Huitsingh

kinderen: geboren Onstwedde

ca. 1663 Wendelke	huwt Onstwedde	ca. 1687 Hans Carskens Huitsingh
-02-1668 Jarcke	huwt Vlagtwedde	03-07-1698 Grietien Harms Luringh

03-01-1662 Huwelijkscontract te Ellersinghuizen tussen Elso Altinck, zoon van Jurjen Altinck en Wupcke Altinck, en Wupcke Engels.

Dedingsluiden bruidegom: Jurjen Altinck - vader / Wubbe Coops / Wubbe Wijrdinck / Albert Halmingh / Hans Gooringh / Jacob Simens / Jan en Berent Altinck. (t732|i1078).

19-02-1668 IJdem impetranten. verd' hebbende Wubbo Weerdinck gedaegde. Nae verhoir van partijen wort des gedaegdes ingewante exceptio puerperij⁷ geadmitteert. (t732|i126).

24-02-1668 In saecken Henssum Renssinck impetrant verdaegt hebbende Wubbo Weerdingh gedaegde om betalinge van 't plichtige waertegens gedaegde behoirt wort d' gedaegde 't plichtige te voldoen gecondemneert den selven sijn recht in cass van reconventie in voirbeholt. (t732|i126).

09-06-1668 Nanne Altinck tot Eldersinghuisen leent 333 Car.gld. van Wubbo Weerdingh tot Onstwedde en dessen huisvrouw, rente jaerlijcks 18 gulden.

Heercomende van Wubbo voorgeschreven zijn zallige huisvrouwen Wendelcke haer belovede boedell.

Waer mede onder bereeckent seecker hondert achtijn dall. soo zallige Jurien Altinck van zallige Jan Harmens Prins ten volge obligatie hadde op rente genoomen. (t732|i298|f42).

03-03-1669 In saecken Engelke Huisinge impetrant verdaegt hebbende om betalinge van 't plichtige Wubbo Weerdinck gedaegde, waertegens gedaegde behoirt wort d' gedaegde 't plichtige op paesschen te betalen gecondemneert. (t732|i126).

09-02-1670 Getuigen: Wubbo Weerdingh. (t732|i298|f64).

17-10-1678 Op dato als boven heeft d' erbaere Jan Hiskes in qualité voormont over wijlen Wubbo Wierdinge minderjarige kinderen an sijn contutoren d' erbaere Harmen Altingh sibbe ende Carstien Huitsinck vremde voogden reeckeninge, reliqua end' oplosse gedaen van alle sodane goederen als de selve in d' administratie ende bewint heeft gehadt end' is 't ontfanck t' zedert de laetste reeckeninge van

---

⁷exceptio puerperij = uitzondering van de bevalling. De gedaegde vraagt uitstel omdat zijn vrouw is bevallen.

den 6 februarij 1677 groot bevonden de somma van 135 Caroli gulden 13 stuiver 4 plack, d' uitgave daer tegens monterende een somma van 320 Caroli gulden 2 stuiver, dico drie hondert ende twintich Caroli gulden 2 stuiver so dat d' uitgave tegens 't ontfanck gebalanceert de meerdere uitgave monteert de somma van 184 Caroli gulden 8 stuiver 4 plack welcke de pupillen an den voormont schuldig blijven, ende sal de voormont bij naerdere reeckeninge 't selve voor uitgave ingebracht sijnde gevalideert worden komende inmiddels 't restant so den gewesene knecht Nanno Frouwens noch wegens verdient loon muchte competeren als sijnde voor uitgave in reeckeninge gebracht tot last ende risico van den voormont ende de derde garve van dit lopende jaer blijvende ten proufite van de pupillen en bij verdere reeckeninge voor ontfanck ingebracht worden is also dese reeckeninge ten overstaen van mij richter end' opgemelte voogden gesloten. (t732|i126|f471-472).

- anno 1682 Zijn gecompareert en persoonlijk gekomen de eerbare Wibbe Wierdinga, huisvrouw van Engelke Husing, als suster, de eerbare Harmen Altingh, als sibbevooght over zalige Wibbo Wierdinga kint, beneffens de pupille selfs genaemt Hisko Wibbes als broer soon [*akte doorgehaald*]. (t731|i7077|f423).⁸
- 06-12-1682 In saken Harmen Altinge in qualité impetrant verdaegt hebbende Egbert Egberts gedaegde ten einde de gedaegde sal moeten antwoorden als principale voermont over wijlen Wubbo Weerdingh minderjarige kinderen. Gedaegde excipiendo versoekende absolutie van des impetrants eisch geconsidereert dat gedaegde niet lesen noch schrijven kan. Met wijderen hinc inde wort den impetrant geordonneert te justificeren, dat gedaegde lesen en schrijven kan om bij wijderen te disponeren naer behoiren. (t732|i126|f536).
- 29-11-1687 In saken Jarco Weerdinge impetrant end' inhibent verdaegt hebbende d' ingesetenen van Onse gedaegden ten einde de gedaegden en sick sullen moeten onthouden met peerden ende wagen, voorts andere creaturen te bevaren ofte drijven over Weerdinge huisplaetse ende hofte, ofte dat bij contraventie de creaturen an 't gerichte gebracht, de breucke sonder de minste conniventie afgehaelt, daer benevens alle schaden ende interessen op gedaegden sullen worden verhaelt. Jan Huges pro suo interesse excipiendo hijr tegens gehoirt. Met wijderen wort 't geëmaneerde mandaet pro 't jae... geconfirmeert ende op d' andere gedaegden soo niet e... geconfirmeert in contumaciam. (t732|i126).
- 10-06-1698 Huwelijkscontract te Veele tussen Jarcko Wubbes, soone van Wubbe Weerdingh saelige, en Gepcke Teijnck eeluiden, als bruidegom ter eener, en Grietien Luringh, dochter van de kerckvooght Harmen Luringh saelige, en Wupcke Luringh Velthuis eeluiden, als bruidt ter aender zijde. Eerstelijck soo belooft de bruidegom bij sijn schoonmoeder en wel lieve bruidt intebrenge de somma van 1000 daeler, en dat op seeckere termijnen, als op maj 1699 800 Car.gld. en op volgende maj 1700 350 Car.gld. en de resterende 350 Car.gld. nae des bruidegoms moeder overlijden, van welke booven genoemde 1000 daeler ingebracht sijnde, als dan geindorseert sullen werden. Dedingsluiden bruidegom: Karsien Huitsingh - stieffvaeder / Gepcke Teijnck - moeder / Hiske Wubbes (exempt Hiske Wubbes als broeder [*tekent niet*]) - broeder / Hans Huitsingh - swaeger / Harmen Teijnck en Geert Hoijsingh -

---

⁸ datum tussen 22 september en 24 november 1682.

ooms / Geert Huisingh - neeff / de eerwaerde welgeleerde heer pastor
Everwinus Molanus - getuige. (t732|i1078).

Hiske Weerdingh

zie Onstwedde 38

geb. ca. 1600 Onstwedde

*Hiske Weerdingh koopt voor 1648 erve Willems van Olert Menningh die daarna uit
Westerwolde vertrekt en zich vestigt buiten de stad Groningen.*

Olert Menningh

niet bekend

geb. ca. 1603 Onstwedde

ovl. na 1648 buiten de stad Groningen

d.v. Johan op 't Menningh

en Hermeken Menningh

kinderen: niet bekend

22-09-1647 Luicken Clauwes huisvrouw heeft Olert Menningh gescholden, daerof is
deselve verdragen op 2 - 10 - 0

20-11-1648 In saeken Lucke Claesens toe Onstwedde appellant ende Olert Menningh bij
buijten die stadt appellaet questieus over sodane sententie als die edele
erentfeste drost Johan Coenders in cas van arrest den 30 september 1648
gegeven verclaerende des edele richters Sibinghe sententie van den 3 maj
jungst goet ende het geinterponeerde appel quaet casserende het gedaen arrest.
Contenderende appellant tot reformatie van die sententie om dat hem wegen
sijn huisvrouw noch uijt die gearresteerde penningen uijt het mande goet ende
sterfhuis competeerde sijn quota, alsmede om dat hij het arrest hadde doen
moeten om die actie in Westerwoldinger landt bankvast te maeken, also die
appellaet van daer hier buijten die stadt vertroocken. Die appellaet conten-
derende tot confirmatie van die sententie, om dat volgens Westerwoldinger
landtrecht die oldste soon die andere kinderen moeste uijtboelen, ende dat hem
also geen actie op hem als niet wesende die oldste soon, actie geschaepen
waere, te meer **dit goet Willems huis ende hoff**, 't welck hij vercoft ende hem
bij testament van sijn moeder anno 1639 was gegeven, waertegens die oldste
broeder sich hadde connen opposeren, maer evenswel niet gedaen hadde
appellant iets te contenderen ofte dat hem die boedel niet was betaelt, of dat hij
niet genoeg genooten, mochte sulx instellen tegens den oldste soon, die
appellant replicerende, dat hij niet meer hadde ontfangen als 500 gulden end
dat hem veel meer toe quaem angesien het huis alleen wel 1.000 gulden weert,
dat het testament niet valabel, als wesende angecoft goet, waervan die moeder
niet widers als voor die helfte hadde connen disponeren, ende dat hij ook daer
van niet geweeten als zijnde eerst ten voorschijn gebracht in judicio voor den
heer drost in 2te instantia, hebben d' hoge heren lieutenant ende hooftmannen
die sententie goet ende het geinterponeerde appel quaet gekent met
compensatie van kosten. (t136|i878).

Hermeken Menningh

zie Onstwedde 21

geb. ca. 1570 Onstwedde

huwt 1e Johan op 't Menningh

huwt 2e Wubbe Bruiningh op 't Menningh

Hermeken Mennersingh heeft erve Willems voor 1639 gekocht, waarschijnlijk van Sicke Jans die daarna gaat wonen in het kleine huis op de helft van de hofgrond (Onstwedde 9).

Sicke Jans	huwt	Mette Harms
geb. ca. 1601 Onstwedde	Onstwedde	geb. ca. 1606
ovl. 1658 -1667 Onstwedde	h.c. 22-02-1631	ovl. vóór 1667 Onstwedde
z.v. Johan Sickes offte Willems		

kinderen: geboren Onstwedde

ca. 1632 Jan	huwt 1e Onstwedde	ca. 1654 N.N.
	huwt 2e Onstwedde	voor 1658 Geertien Geerts
ca. 1634 Harm	huwt Vlagtwedde h.c. 21-02-1667	Fenne Bus
ca. 1638 Meeme	huwt Onstwedde	ca. 1672 Aicke Jans Heijlcke

22-02-1631 Anno 1631 den 22 ffebruari is nae Godes ordeninge ende voertplantinge Des Menselicken geslaches een Christelick houwelick beramet .... Sicke Jans, soone van den Eerbaren Johan Sickes offte Willems als Bruijdegom ter eener; ende dem anderen tsiiden de deugetsame jonge dochter Mette Harms .... hijrinne beschreven sijn.

Inden Eersten worden de goederen van den Bruijdegom gereeckent op eene somma geldes koemende uuth dat guet toe Onstwedde .... utgenomen wesen alsodane penningen als des Bruijdegoms broeder Baltser Jans noch tho beuren hefft van dat leste termijn up Maij ankommende .... Geerts sijne huesfrouwe in Houwelicksvoorwoorden is accordeert, overeengekomen ende verteickent.

Hier en tegens die vormunderen van die Bruijdt .... Ten anderen winst ende verlies staende Eehestant soelen gemeen wesen doch de guederen soo angebrachte end angearffte soelen nae verstarff .... soonen end dochteren die God believeu mochte haer te verlienen soelen tot der vader end moeder guederen even sib end nae wesen.

Angaende .... voor de Bruijdt coomt te starven dat he haer begifftigt met een hondert daler. Integendeel soo de Bruijdt voor haer Bruijdegom starfft .... beijde haer Levent Lanck. Nha laester doot sal dese begifftinge verarven an de sijde de se heer gekomen sij.

Dit alles bereedet end .... Johan Willems als vader, Baltser Jans broeder, Johan Egbers end Luicken Hermans.

End van die Bruijdt sijdt sint over end aengewesen die .... parten desen houwelicksbreff geschreeven end met mijn gewoontlicken pastorel zegel bekrefftigt in der tijdt dar geene pastor noch en .... renst... ..

anno 1641 Sicco Johans heeft Engelbart ten Campe gescholden voor een olden schelm, daerof is deselve verdragen op drie Caroli guldens 3 - 0 - 0

12-06-1642 Sicco Jans in een mandaet van vijff marcken van Engelbartt ten Campe overgegeven, deswegen verdragen omme sijn aermoet op 1 - 10 - 0

06-10-1658 In saecken Sicco Jans geciteert hebbende Willem Hiddes om wederom t' ontfangen soodaene peerdt als steech ende geen coopmans goedt is, soo tegens een koe verbuittet, mits terugkerende d' ontfangene koe ende 6 gulden 6 stuiver an geldt. Gedaeghde versoekende bewijs, dat ten daege van leverantie het peerdt is steegh gewest, dan hebbende het selvige in de Nussell gedreven ende selfs twede daer mede geploeght en anders gearbeijdt. (t732 | i125).

21-02-1667 Huwelijkscontract te Veele tussen Harm Sickes, soone van Sicke Jans ende Mette Harms saelige eluiden als bruidegom ter eener, ende Fenne Bus, dochter van Bus Jans saelige ende Depke Berents eluiden als bruidt ter ander zijden. Eerstelijcken soo belooft d' eerbaere Harm Sickes bij sijn lieve schoonmoeder ende sijn lieve bruidt in t' brengen een koe, eenich reet leer ende gelt geëstimeert op 120 Car.gld.
 Dedingsluiden bruidegom: Meme Sickes - broeder / Pastor Joannes Franck / Hindrick Dercks / Hindrick Franck. (t732|i1078).

Johan Sickes ofte Willems	huwt	N. N.
geb. ca. 1568 Onstwedde	Onstwedde	geb. ca. 1573
ovl. na 1631 Onstwedde	ca. 1598	
z.v. Sicke Johans Willems		
en Hille Willems oder Sickes		
kinderen: geboren Onstwedde		
ca. 1600 Sicke	huwt Onstwedde h.c.22-02-1631	Mette Harms
ca. 1602 Balster	huwt Onstwedde	vóór 1631 Geeske Geerts

18-03-1629 In saecken Albert Rensinghe impetrant versoeckende van Geert Frouwes gedagede, leveringhe van een vercofte acker bouwelandes tot Onstwedde op de Munde gelegen, cracht verseegeelinghe van den 9^{en} maj 1627. Daertegens de voorschreven gedagede presenteert desen jaere aen impetrant op te brengen den inval van den acker, als ooc de ontvangene coop-penningen te verrenten van desen tijdt af, omme dat denselven acker niet sulde konnen leveren wegen verbintnisse aen Johan Willems, met aenneeminghe van te willen leveren op Jacobi naestcomende sonder eenige faulte. Is sulx alhijr in actis geteikent omme te moegen strecken naer behoeren. (t732|i124).

07-09-1631 In saken Wessel Dijkhuis, als volmaght van de edele erentfeste joncker Geert Lewe, impetrant, versoeckende, tegens Johan Willems ende Luicken Hermans gedageden, confirmatie van die an deselve gedane verbotten, in dato den 6^{en} hujus, omme niet te zullen ploegen ende besaijen de swetten van heure twee ackeren landes, an sijn principael, in de Boecke op Onstwedder Holdt, soo lange welgemelten Lewen acker, daer tuschen gelegen, magh sijn afgeswettet breedt ses mollen langes heer. Daertegens de voorschreven gedageden exipiendo versoecken dat impetrant muchte werden ordonneert omme dese sijne proceduiren te institueren tegens alle eighers van de landen in de Boecke voorschreven omme te eervaren wel van alle boven sijne mate heeft. Is naer verhoer van partijen der gedageden voorschreven exceptie gerejecteert. (t732|i124).

21-09-1631 In saken Herman Ellingh tot Borsen, in Westphalen, impetrant, versoeckende van Henric Willems op Rosewinkel in Drenthe, gedenuncieerde, betalinghe van vijf ende vijftich rijxdalers ses stuivers, cracht verdoenede handschrift van den ij^{en} septembris laestleeden, met noch anders ses rijxdalers, uut desselven alhijr gearresterde drie hingeste voelen ende penningen, onder Jacob Hermans tot Wedde, Bole ter Wissche, ende Johan Wiltingh respective. Daertegens des gedenuncieerden vader Johan Willems gehoort, allegerende dat impetrant d' arresterde voelen eerst an sijn soen in coop overgedaen ende nu tot Wedde wederomme selfs-heerich angetastet, ende deur Jacob Hermans an Peter Geerts in Bleiham anderwerfs vercoft sulde hebben. Met sustenue dat oversulx dieselve

voelen den impetrant behoeren werden ancortet voor die van sijnen soene belovede coop-penningen, onder presentatie van de reste daetliken te betalen of daervoor Luicken ten Kampe als borge te stellen. Is den gedenuncieerden geordonneert, omme sijne voorschreven voorgevens van des impetrants overdracht, selfsheerige antestinge, ende anderwerfs vercopinge der voelen den rechte enoughsaem te bewisen, binnen tijn dagen, ten dien volgens tuschen heurluiden widers gedisponeert moege werden naer behoeren. (t732|i124).

24-11-1637 Geerdt Jans als borge wegen Jan Willems op Rooswinckel van een gevioleert arrest gedaen bij Berentt Ten Campe is gecondemneert in negen Caroli guldens
9 - 0 - 0

18-01-1661 Huwelijkscontract te Winschoten tussen Jan Balsters van de Beerta en j.d. Jantjen Aelffs.
Bruidegom brengt in 50 Caroli gulden en een bed met toebehoor.
Dedingsluiden bruidegom: Balster Jans - vader / Geerd Geerdts van Cloppenburg - zwager. (p323).

24-02-1665 Huwelijkscontract te Beerta tussen Hijndricks Coerts en Trijne Balstars.

1. So sinnen bruidegom end' bruidt met confirmatie der naester vrienden vreedich end' eevich met alsoodaene goederen als sie bij end' aen malkanderen werden brengen.
2. Is beslooten, dat dese aengebrachte goederen, als oock wat sie daer mede winnen ende werven, item alle aenstarvende ende aenarvende goederen soelen sijn gemein, half winst, half schaede.
3. Kinderen Godt d' heere haer verliende, soelen soons ende dochters tot vaders ende moeders naelatenscap even sibbe ende nae sijn.
4. Heeft Balstar Jans ende Geeske sijn huisvrouw verkoft, bij t' ingaen van dese howlijcks contracten, haer behuisinge eert, nagel ende paelvast, item huisgeraedt, item levendige haeve, als een koe, een enter, een kalf, een swijn, soo als sie tegenwoordich bewoonen, besitten ende gebrueken niet van alles uitbesondert, exempt ende uitgenoomen dat Balstar Jans ende Geeske sijn huisvrouw vooruit voor haer sonder eenige inrede soelen beholden eijgendoemelijck een bedde met sijn toebehoor, item linnen ende wollen soo als tot haer lijves nootdrift is behoorende, met een eijcken kiste ende wat daer in mochte bevonden werden, met daerenboven een vierendeel ketels, noch is bedongen dat Balstar Jans ende Geeske sijn huisvrouw haer leven lang huisvestinge bij d' ionge eeluiden soelen hebben t' genieten, doch bij soo verre sie met malkanderen aengaende huisvestinge niet konden accorderen, soo soelen d' ionge eeluiden op haer costen een kaemer laten maecken, daer in d' oude luiden haer wooninge mogen hebben. Is bij desen oock expres geconditioneert, dat d' oude luiden voorbenoemt het nateeten bij d' ionge luiden 1 - a - 2 weren onverhindert soelen hebben. Is mede in d' voorgaende coop verkoft de gortemuele aen d' opgemelte ionge eeluiden, doch met desen bedinge, dat d' opkomsten ende profijten daarvan soelen koomen half voor d' ouden half voor d' ionge luiden, mits dat sie daer op oock met ende onder malkanderen soelen arbeiden ende wercken, bij soo verre sie een nije muele mochten koomen t' setten oft timmeren, ende elck d' halve onkosten daer van mochte koomen t' draegen, sal nae verstarf der oude luiden d' helfte daarvan gedielt worden, onder d' erfgenamen, ende is dit alles verkoft voor een somma van tachtentich daelder, welcke penningen Balstar ende sijn huisvrouw soelen mogen eijsschen, wanneer sie d' selvige soelen mogen van

doen hebben, tsij om haer schulde t' betaelen, oft in sieckten, crancheden ende andersins haer t' onderhouden.

5. Aengaende lijfgaewe, geene lijves arven naelatende soo vereert d' bruidegom sijn lieve bruidt uit sijn gewisse nalatenscap 50 Carolus gulden haer leven lang, nae haer doodt wederom t' vererven aen d' zijde daer het is heergekoomen, end' d' bruidt in alsulcken end' diergelijcken gevalle begiftiget haeren lieven bruidegom uit haere goederen met 25 gulden in sulcker voegen ende t' vervallen, gelijk van des bruidegoms begiftinge is gementioneert.

Dedingsluiden bruid: Balstar Jans - vader / Geeske sijn huisvrouw - moder / Jan Balstars en Sicko Balstars - broders / Geert Geerts - swager. (t731|i7076|f202-204).

Sicko Johans Willems	huwt 1e	Hille Willems oder Sickes
geb. ca. 1538 Onstwedde	Onstwedde	geb. ca. 1543
ovl. 1613 -1624 Beerta	ca. 1568	ovl. 11-09-1589 Wedde
z.v. Johan Willems		
kinderen: geboren Onstwedde		
ca. 1568 Johan	huwt Onstwedde	ca. 1598 N.N.
ca. 1570 dochter	huwt Beerta	ca. 1595 Ude Martens
ca. 1572 Herman	huwt Beerta	ca. 1598 Ubbe Sunes
ca. 1575 Wubbe	huwt Beerta	vóór 1624 Frouwe
ca. 1580 Eeffse	huwt Winschoten	vóór 1609 Tiacko Aeldricks

Idem	huwt 2e	Fenne
	Beerta	geb. ca. 1565 Beerta
	ca. 1590	ovl. 1630 -1634 Beerta

kinderen: geboren Beerta

ca. 1590 Engel	huwt 1e Beerta	ca. 1610 Marrechien
	huwt 2e Beerta h.c.	23-12-1624 Martjen Roelfs

06-09-1589 Den 6. Septembris 89 Hille Willems oder Sickes opt water laeten werpen ende voort ter tortuir stellen, in pntie der erbare unde frommen Johans ten Veenhuis ende Henrich Schinkell richteren, Elso ten Venhuis, Herman Geerdes, Marten Marschalck ende Hans Buttell, in kost, wijn ende bier vorteert VI pond
Item dem scharprichter in der examinatie ein quaerte wijn ende vier qz bier, den wijn veertien st het bier veer stuver fac XVIII stuver

07-09-1589 Den 7 Septembris 89 Geeske Hummelinck ende Taelke Alberts opt waeter laeten werpen ende volgens die beiden voirs mit Hille voers in biwesen obgemelten beider richteren, Elso ten Veenhuis, Herman Geerdes, Marten Marschalck en Andrees van Schoenhoven peinlich verhoert, hebben in wijn, cost ende bier verteert VI pond
Item dem scharprichter in der tortuir oder examinatie ein kanne wijn end vier kanne bier, de wijn veertein stuver dat bier veer stuver, fac XVIII stuver

11-09-1589 Den elfften Septembris 89 halsgerichte gehalten ende sinnen die vier delinquanten oder tovenaerschen voirs, tweten Johan Tonies, Hille Sickes, Geeske Hummelincks en Talke Albers gebrant worden, daer der erbare richter van Westerwolde, mit Johan Nannes, Ocke Tammes, Nanne ter Walslage, Frerick ten Velthuis seinen bijsitteren, Elso ten Venhuis gerichtschribern den veerdigen heren Henrici Beerhuis pastorn, Egberti Bruninck vicarie to Vlachtwedde, her Johan Begell pastorn to Wedde ende her Henrice Stroet

- vicarie to Unstwedden, als bichtvaders verteert ende veruncostet, jeder person
twintich stuver brabant fac X pond
- Item m. Henrich dem scharprichter, als seine gerechticheit van ein jeder person,
gegeven ein kanne wijn jder kanne veertein stuver brabant, kompt van de vier
personen II pond XVI stuver
- Item voor twe punt bussenpulver, so der scharprichter verbesiget, der punt
vifftijn stuver brabant fac I pond X stuver
- anno 1589 Ander ontfanck van seckere parcelenn tot justificerunge der toveners end
tovenerschen entfangen:
Item Sicke Willmes vordragen vor die justicie Hille siner huisfrowen vor
twintich daler facit XX pond
- Betaalde hoenderbelasting in het kerspel Onstwedde:
- anno 1589 Sicke Willems *tussen Johan Hinricks en Johan van Greven*
- anno 1590 Sicke Willems *tussen Alert Huitzinck en Harmen Henßmans*
- 1591 -1592 Sicco Willems *tussen Johann Wolters en Johann van Greven*

Mogelijk is Sicke Willems na de terechtstelling van zijn vrouw op de brandstapel, vertrokken naar Beerta.

- 13-11-1609 Aelrich Boelß ende Taettije sijne huesfrouwe hebben mith gueden vrijen willen,
voer sick unde hoirern arffgenamen bekandt unde belijet, dath sie vorfloettener
tijde, in einen bestennidigen arffkoeppes, stede vaste ende unwederroeplijcken
hebben vorkoft, cediert ende oevergelaten hoirern soenne, Tijacko Aelrichs,
Eeffzen sijner huesfrouwe unde ihren arven, hoirern geheelle behueßinge, alhijr
up Suidervehne, up unser kercken landen staende, mith hollt, dack, steen,
ijserwerck, doirer, holten ende glasenn venster sampt allent weiß suß darbij, in,
umme ende ann, eerdtvaste unde nagelvaste is. Koopsom 750 Embder gulden.
(t731|i7376|f106).
- 17-06-1611 Erschennen und gekomen die erbare mannen alse Claes Goessens und Sijcko
Johans eines deiles und Anna Engelbertz wedewe ander deiles weilen den einen
idwer menschen van godt sijn seckere zeit zu leven und sterven vorordnet ist,
und sie vorgeschreven Anna dan eine tidt lanck mit salige Engelbertt Evertz in
den christliken ehestandt gelevet hefft, weilen averst ehr Engelbert vorhen eine
frouwe zur ehe geheet genommet Greta dar mit ehr dan in ehestande kindern
getuiget den welcken vormunderen gestellet sint die bovengescheven beijde
mannen nae dem doetliken affgange van salige Engelbertt Evertz; und weilen
sie Anna den vorgeschreven vorstandern ein uffrichtich inventarium dero
nagelatenen guideren uff den sterffdach van salige Engelbert beffunden, hefft
moeten overgeven war van sie dan klare uprichtige reckenschoff ock betalinge
und liquida gedaen hefft, als ist dan hirmit dat sie vorgeschreven vorstenderen
angeseen hebbende die uprichtige frorincheit der vorgeschreven weduwen, sie
in allen doen bedancken und zu allen zeiten geine wijdere ansprake uff ehr off
ehre guideren hebben off wetten zu pretenderen. (t731|i7072|f73).
- 17-05-1613 Sicko Johans und Claes Gossens und Greta Arentz verkopen aan Berndt
Johans, Geseken siner huisfrouwe wonhafflich tho Vester Veenhuisen:
- alsodane gerechte halffte van Luringe landt dar Frerick Hardinck ant norden,
unde die edele juffer Ude Lewens ant suiden nagest geswettet sint, vrij guidt
und arffliken die gedachte gerechte halffte van Luringe landt, mitt allen

- thobehoer eigendom vrij und gerechticheiden van deen. Koopsom 100 Embder gulden. (t731|i7072|f122).
- 18-07-1615 Herman Sickens unse mede carspelman, caverende pro rato vor sin huisfrouwe Ubbe, versetten aan Doedo Edzers, Hemmen siner huisfrouwe seven Embder gulden jarliker und arfliker frier renten t' betalen jarlix und alle jaren unvorjaret up Jacobi apostoli tein dagen vor offt nae unvorhalet off frij schadeloiß geldt. (t731|i7072|f204).
- 26-12-1621 Tijacko Alrix vor sijne huisfrowen Eijfsen darvor (de rato cavierende) verkopen aan Harmen Sickens in die Beerte, Ubben sijner huisfrowen soven daler jarliche und arfliche rente tho betalen jarlix und alle jaren unveriahret up Martini die erste rente up Martini erstkumpstich lopende jahrs verschinende. (t731|i7377|f448).
- 16-05-1623 Huwelijkscontract te Beerta tussen Marten Udens en Anna Doedens.
In den eersten bekennen de ghenen, dewelcke an der bruidt sijden staen tho freden tho sijn mit al het gheene wat de bruidigam tegenwoordich hefft unde wat hem dermael eens kan anarven unde ansterven.
Dedingsluiden bruidegom: Harmen Sijckes. (t731|i7073|f141-142).
- 07-03-1624 Dat Marten Udens unde Sicko Udens gebroedern unde kindes kindern van salige Sicko Jans bekandt unde beleden hoe dat sie mit Fennen de wedewe van salige Sicko Jans, Herman Sickens, Wibbo Sickens, Engel Sickens unde Tiacko Aelders ~~de t' samptijcke arfgnahmen~~ wegen der geheelen arfnisse die van salige Sicko Jans haer lieve bestevader op sie gedevolveret unde gearvet is, also unde der gestalt verdragen, dat sie beiden in reden gelden uut salige Sicko Jans nahgelatenen goedern van den voornoemden arfgnahmen sulden entfangen de summen van 400 Embder gulden, dewelcke de beide voorschreven broedern bekanden tho dancke unde voller genoeye entfangen tho hebben. Quidereden derhalven de wedewe van salige Sicko Jans, Harmen Sickens, Wibbo Sickens, Engel Sickens unde Tiacko Aelders ock alle de ghenen die haere competentie unde arfnisse wegen van salige Sicko Jans hares bestevaders goedern quiterens van noeden hebben, mit beloften dat sie tegen de gemelte arfgnahmen unde frunden der vacker gedachten arfnisse selven nictes willen vornehmen noch handelen, ock nicht tho laten dat van andern dessen wegen tegen sie mochte gehandelt werden. (t731|i7073|f160-161).
- 07-03-1624 Dat Fenne de wedewe van salige Sicko Jans, Hermen Sickens, Wibbo Sickens unde Tiacko Aelders verkopen aan Engel Sickens Mariechen sijre huisfrouwe:
  - dat huiß unde schuire dat op juncker Meccema landt in de Beerte gelegen is staende unde van salige Sicko Jans unde Fenne sijre gewesenen huisfrouwe tot desen is bewohnt unde allen annexen eertvast unde nagelvast balck holten allen tho behoeren. Koopsom 1.150 Emders gulden. (t731|i7073|f162).
- 01-04-1624 Dat Wolter Hermans onse caspelman verkoopt aan Wibbo Sickens Frouwen sijner huisfrouwe seven Embder gulden jaerlijcker unde arflicker frier renten tho betaelen jaerlicks op paeshen. (t731|i7073|f167).
- 23-12-1624 Huwelijkscontract te Beerta tussen Engel Sickens en Martjen Roeleffs.
Inden eersten belovet Engel voorschreven an Martjen te bringen de sommen van 1.000 Embder gulden.
Martjen averst daer tegen bringet an Engel de sommen van 200 dergelijcken gulden.
Unde dewijle Engel Sickens voorschreven een voorkint hefft Woltke hetende soe vermaecket den selvigen de sommen van 60 dalern in valle he vor den kinde mochte komen tho verstarven unde so verne dat voorschreven kint sonder

- lijves arfgenahmen starvet so sullen dese 60 daler wedderom arven unde starven op Engel voorschreven den vaeder van 't kint, offte vaeders sibbeste frunden. Dedingsluiden bruidegom: Harmen Sijckens. (t731|i7073|f216).
- 13-01-1626 Huwelijkscontract te Winschoten tussen Sicke Udens en Tibe Hermens, Hermen Gerdes, Aijcken siner huisfrowen eheliche dochter. In den ersten, so belavet Sicke ahn sine huisfrowen Tijbe, tho brengen, die summa van 700 Embder gulden darup he dan sin goet geaestimeret. Dedingsluiden bruidegom: Marten Udens, Wibbe unnd Engel Sickes - gebroedere. (t731|i7378|f85).
- 08-06-1630 Hermen Sickes caspelman in die Beerta, Garlef Alricks sampt Stefen Jacobs als principaell, sibbe unnd frombde vormunt unnd voogeden, tot und over Tijacko Alrix unnd siner zalige huisfrowen Eifsen nagelatene viff unmundige kindren ter einer, als ock Tijacko Aelricks unnd Tijalde sijn huisfrowe ter andren siden, vrij opentlichen bekent ende belijet, dat sie stede, vaste ende unwedderroplichen, ock leiflichen veraccorderet ende verdragen, wegen der alinge nalatenschap unnd goederen, als Tijacken salige huisfrowe Eijfse up hoiren dodtlichen deces unnd sterfdagh nagelaten, unnd up ehr kindere verarvet heft, als nabeschreven volget: In den ersten, sall Tijacko vorgenomt sine kindrer in kost unnd kleidren, als olderen betamet, doer averst die kindere schirkumpstich mochten komen tho verhillicken, sall Tijacko sinen kinderen, als hoirer moder goede gehalten sin tho geven einem jederen kinde, einen goeden stell koijen, oft so voell geldes in die plaetz, dar goet vor sijnde, mit noch darenbaven einem jeglichen ein goet bedde mit sijn thobehoer, doer averst eine ofte mehr van den vorgnomte kinderen, ehe sie tho ehren jaren komen mochten, worde versterven, sall Tijacko vor des afgestorvenen andeell betalen viftein daler ter welke na advenant, up die langstlevende sollen vorfallen unnd gedehlet worden, walvorstehende die vorggenomte curatoren unnd vormunderen mit rechtes consent unnd tholatinge die goederen als der pupillen moder einichzinnnes up hoiren dodtlichen deces heft nagelaten, tot afdoninge der pupillen creditoren, verkoft hebben, tho welke verkopinge sie van dem edele erentfeste welwaerde hoichgeleerde Wolter Schonenborgh drosten, den darden martii deses lopenden jahres bij gerichte geauthorizeert sijn. (t731|i7378|f441).
- 28-10-1630 Dat de moder van de erbare Engel Sickes mit namen de dogetsame Fenne Sickes bekant unde beleden friwillich unde ongedrongen, hoe dat daer hadden ontfangen (op hier obligatie holdende van 1.200 Embder gulden, 41 Embder gulden unde 15 stuver unde gedateert deselve obligatie den sovenden martij anno 1624) de samptlike vrienden, 600 Embder gulden unde 21 Embder gulden dewelke 621 Embder gulden de samptlike vrienden van Engel Sickes ten vollen ontfangen hebben na vermelt der vrienden haer eigen handen op den rugge offte op de ander sijt van de obligatie geschreven en gedateert de erste datum den achten unde negenden martij anno 1624, de leste datum den sesten junij anno 1625. Noch bekende de moder Fenne Sickes dat Engel Sickes an haer hadde betalet 300 Embder gulden tot kortinge van de hovetsumme der obligatie, blifft derenthalven noch in de rest 800 Embder gulden, 20 Embder gulden unde oock 15 stuver, dewelke 320 Embder gulden unde oock 15 stuver als gnt. de moder van Engel noch sal ontfangen unde darmede solde dus de obligatie kraftlos quijt unde doot wesen. (t731|i7073|f550).

12-07-1634 Die erbare Hermen Sickes, Garrelt Aelrix unnd Steven Jacobs, als principael vormunt, sibbe ende frembde voegeden, tot ende over salige Tijacko Aelricks, unnd dessen overledenen huisfrowen Eiffsen nagelatene unmundige kinderen unnd Hermen Sickes vor sich selbsten ock vor sine huisfrowen Ubben caverende ter eener, unnd den ock ersame Wibbe Sickes unnd Hinrich Hinrichs, unnd Jawe Luwers unnd Swijcke Edses als principaell vormunt, sibbe unnd frembde voegeden tot ende over salige Wibbe Sickes, Frouwen sijner huisfrowen nagelatene unmundige kinderen, anderdehls, vrij, opentliche bekant ende belijet, te unnd den ock Brunger Fockes unnd Eltije Hemmes vor hoire respective huisfrowen Weltijen unnd Haijken dardendehls, vrij, opentliche bekant unnd belijet vor hoer unnd ohre respective arfgenahmen unnd nakomelingen dat sie van dem erbare Engel Sickes, Martijen sine huisfrowen, ten fullen contentement hebben ontfangen unnd in nagebohret, alle het genne, als hun selbsten unnd ehren pupillen, van salige Fenne Sickes na luit het inventarium up hoiren dodtliche deces unnd sterfdagh einichzins angearvet. Bedanckeden derowegen bavengenomte frunde unnd curatoren, gedachte Engelen unnd Marijen guider uprechter vuldaet ende betalinge, also dat hun unnd ehren pupillen ten ewigen dagen daraver wel benogen sall meten ock geine widere actie eft anspraecke dien angahende up Engelen unnd Martijen deswegen tho dohn oder laten geschehen. (t731|i7379|f205).

26-08-1651 Dat de deugdtsaeme weduwe van Engel Sickens met name: Martjen Engels, haer sone Roelff Engels, hare swager Albert Hindricks van wegen sijn huisvrouw Fenne Engels, item harer andere beide dochters Eeffste Engels ende Dode Engels hebben verkocht op den 27sten januarij anno 1651 an Sicko Engels, wesende voorschreven Martjens sone haer huis ende schuire, eerd-vast ende nagel-vast met alle toe-behoorten derselver, als westwart in die Beerte staen op Susanna van Meeckhama heerdts lands, daer Udo Bontkens ten oosten ende Hemmo Harckens ten westen naest an geswettet zijn, bekenden oock mede hijrbij vercoft te hebben aen voorschreven Sicko alle het huis-raedt ende huis-mans gereedtschappen, die in voorschreven huis ende schuire zijn ende bevonden werden ende hare dus-lange eigendomlijc toebehoort hebben, item van allen exempt, dan alleenlijc uut-bescheeden dat onvercoft blijft ende voorschreven Martjen die moeder eigendomlic aen haer beholdt twee klein koperen potten, vijf poel-kussens, vijf tinnen schaelen, vier schottels, een waterpott, een pulle, een vuir-panne, een tinnen-gifte ende twee bedden. Oock is aen Sicko voorschreven hijrbij mede vercoft het kooren op de balcke ende het kooren in het landt, item alle de levendige haven, groote ende kleine, gene van allen uutbesondert. Zijnde insgelijcx hijrbij mede vercoft an Sicko, ende is bevoorwoordet, dat voorschreven Sicko tot alsodaene 100 daler (als die moeder Martjen ende hare kinder schuldich zijn aen Hiddo Claessen). (t731|i7075|f236-237).

Johan Willems	huwt	N.N.
geb. ca. 1510 Onstwedde	Onstwedde	geb. ca. 1515
ovl. 1575 -1589 Onstwedde	ca. 1540	
kinderen: geboren Onstwedde		
ca. 1540 Sicke	huwt 1e Onstwedde	ca. 1568 Hille Willems oder Sickes
	<i>huwt 2e Beerta</i>	<i>ca. 1590 Fenne</i>

Betaalde hoenderbelasting in het kerspel Onstwedde onder de eigenerfden:

anno 1568	Johan Wijlmes	<i>tussen Johan Brunen en Alberth Hannes</i>
anno 1569	Wilmes	<i>tussen de Tijgge en Tappers</i>
anno 1570	Johann Wijlmes	<i>tussen Jacob Wierdijnck en Lammerth Heijlcke</i>
anno 1571	Iohan Wijlmes	<i>tussen Iacob Wierdinck en Derck Tappers</i>
anno 1572	Johan Wilmes	<i>tussen Johan Huisinck en Jacobs Meier</i>
anno 1573	Johan Wilmes	<i>tussen Gerdt Huisinck en Jacobs meier</i>
anno 1574	Johan Wilmes	<i>tussen Hans Jacobs en Johan Humelings</i>

*****

PACHTERS EN HUURDERS:

29-04-1693

Harmen Jans niet bekend

geb. ca. 1660

ovl. na 1693

kinderen: niet bekend

29-04-1693 In saken Harmen Jans impetrant verdaegt hebbende Harmen Jans de meijer op 't Willems gedaegde om betalinge van 't plichtige wegens een geleverd peerdt. Gedaegde excipiendo gehoirt, wort een dagh van conferentie geordonneert, sulcx ten dage van 't gerichte te denuntieren pæna 5 marck en dages costen den uitblijvende. (t732|i129|f27a).

tot 01-05-1767

Koop Rotgers	huwt	Alke Wubbes
ged. 17-06-1731 Wedde	Onstwedde	ged. 05-02-1736 Onstwedde
ovl. 24-04-1805 Weende	27-04-1760	ovl. 30-08-1807 Weende
z.v. Rotger Harms		d.v. Wubbe Wubbes Heijes
en Jantjen Jans Rademaker		en Jantjen Hanssens
kinderen: gedoopt (geboren) Onstwedde; ¹ geboren Ter Maarsch; ² geboren Hōfte		
15-03-1761 Rotgert	huwt Onstwedde	01-05-1785 Lutgert Hindriks Huisingh
10-09-1763 Wubbe	huwt Vlagtwedde	28-06-1795 Janna Wilts Buirs
21-10-1765 Jan	begraven 26-12-1765 Onstwedde	
02-11-1766 Jan	begraven 06-07-1770 Onstwedde	
20-11-1768 Jantijn	huwt Vlagtwedde	10-10-1802 Engel Freriks Velthuis
27-05-1770 Janna ¹	begraven 23-09-1773 Onstwedde	
18-08-1771 Jan ¹	begraven 21-03-1772 Onstwedde	
02-04-1773 Jan ²	huwt Vlagtwedde	13-04-1806 Engeltje Engels
30-10-1774 Janna	huwt Vlagtwedde	in 1799 Jannes Berents Hommes
08-03-1776 Alke (03)	huwt Vlagtwedde	22-04-1798 Klaas Berends Kuiper
12-03-1779 Roelf (05)	huwt Vlagtwedde	12-05-1805 Geertje Harms Tammes

27-04-1760 Na mijddagh uit de becken ontfangen twee gulden en acht stuver doe Koop Rotgers en Alcke Wubbes getrouwt zijn 2 - 8 - 0

26-12-1765 Ontfangen van de begreffenise van Kop Rotgers zin kint agt stuver drie plack dito 0 - 8 - 3

03-09-1766 In saken Koop Rotgers denuntiant contra Hindrik Boels in Onstwedde gedaagde, contenderende den denuntiant tot confirmatie van deszelfs geëmaneerd mandaat ten einde gedaagde op anstaande mej 1767 weder zoude moeten ontfangen, en overnemen, zodane huis en land als den impetrant van hem ter huure gebruikte, dienende gedaagde dezen voor geregteijk opzeggen etc. ad idem. (t732|i139).

06-07-1770 Uit handen van Hans Karskens ontfangen van die begraffenisse van Koop Rotgers sijn kint agt stuver drie 0 - 8 - 3

21-03-1772 Van de begraffenis van Koop Rotgers sijn kint ontfangen uit de schottel twalf stuiver drie douten 0 - 12 - 3

- 23-09-1773 Van de begreffenijssse van Kob Rotgers sijn kijnt uijt de schotel ontfangen ses stuijver seven deuten 0 - 6 - 7
- 22-11-1777 Ontfangen uit de schootel doe Koop Rotgers zin kint is begraaven vijf stuver seeven duijten 0 - 5 - 7
- 29-07-1794 Koop Rotgers, te Weende, in naam van Harmijne Jans, weduwe van Jurjen Jurjens te Weende, in het bakhuis van de adessor Beerend Liefstinghs weduwe, klaagd, dat zij deezen morgen wakker wordende, bevonden hadde, dat haar buitendeure en de deure van haar cabinet open stonden en er ten zijden der huisdeure een gat in de leemen want gebrooken was.
Dat zij bevonden hadde, haar ontstoolen te zijn 5 rokken, 4 boeisjes, 4 schuiden, 1 lappe greijn, 1 lappe vijfschagt, 1 lappe hembdelinnen, 1 lappe voerlinnen, 3 elle dijmer, 1 lappe halvesleeten linnen, 2 doeken, 1 onderste, 1 sligte mutse, 1 paar koussen, 1 paar mofjes, 1 bondvlassen gaaren, zonder regt te weeten hoeveel strengen, 1 theekeetel, gemerkt J.J., 1 tinnen theeleepel, ruim ses gulden geld in een snuifdoosje, 1 reegenkleed met ijzeren haaken, 1 mans hembt, gemerkt J.J., 1 stuk brood en 1 stukje booter.
Klaagersche alleen te huis en in slaap zijnde, had geen onraad gehoord en had op niemand eenige suspicie, dog hadde terstond an Koop Rotgers, haare nabuir en meijer van de groote plaats, kennis gegeven, met verzoek van kennisgeving en naspeuring, die direct was op reijs gegaan. (t732|i294).
- 29-07-1794 Word bekend gemaakt, dat heeden morgen van het gestoolene is weer gevonden, 2 schuiden, 1 lappe greijn, en het snuifdoosje, waar uit het geld gestoolen was. (t732|i294).
- 30-07-1794 Heeft het edele erentfeste gerichte zig gecommitteert tot ocullaire inspectie van des bestoolenes, Harmijne Jans, bewoonde behuizinge te Weende, en conform de klagte bevonden.
Dat an de kant der huisdeur, naast het cosijn, teegens de deure klink, in de leemen want een gat gebrooken was, schijnende eerst met een mes daar ingesneeden en vervolgens uitgebrooken, ter groote dat er ruim een hand door konde.
Dat daar door getast wordende, de klink van de deur en de stikke, daar booven zittende daar afgedaan konde worden. (t732|i294).
- 15-03-1796 Lammert Jacobs scheeper te Jipsingehuizen, klaagd, dat in de laatgepasseerde nagt uit de Jipsingboer schaapekoooven, agter de esch, waaren gestoolen, ses schaapen, waar van drie an klaager, een an Pieter Jooling, een an Harm Boelems en een an Koob Rotgers behoorde, zijnde de klokken van drie der schaapen in de koooven heen gevonden, als in een kooove twee en in een andere een, zijnde de derde kooove meede gevisiteert. (t732|i294).
- 24-04-1805 Den 24 april is Koop Rotgers overleden laken legt. (t124|i489|f21).
- 03-07-1805 Gecompareerd Wubbe Jacobus ter eener, benevens Rotgert Jacobus, Jan Jacobus, Roelf Jacobus, Engel Freerks caverende voor zijn vrouw Jantje Jacobus, Jannes Berends Hommes mede caverende voor zijn vrouw Janna Jacobus, Rotgert Jacobus principaal voormond, Berend Klaassens sibbe, en Jan Adams vreemde voogden over het minderjarig kind van Klaas Reints en Alke Jacobus, tezamen meerderjarige kinderen, erfgenamen en repräsentanten van wijlen Jacobus Rotgerts bij Alke Wubbes in echte verwekt, te Weende, onder het karspel Vlagtwedde woonagtig, verklarende voor haar en haare erfgenamen een stedevaste en onherroepelijke scheiding en deling bij forme van af en uitkoop van hunne nagelaten vaderlijke, en nagelaten moederlijke losse

goederen te hebben getroffen en ingegaan, zulks bekrachtigende door solemnisatie dezes, op volgende maniere.

Dat eerste comparant Wubbe Jacobus alle de nagelaten vaderlijke, losse goederen van stonden aan met diens uit en inschulden en moederlijke goederen insgelijks na 's moeders overlijden, die dus lange haar goed voor zig houdt, zal hebben en possideren, om daar mede te doen en handelen als een waar eigenaar met het zijne is veroorloofd.

Die daartegen aan ieder zijner bovengenoemde broeders en zusters of comparanten zal moeten uitkeren in vrie kost en schadeloos geld een somma van 340 Car.gld. op volgende termijnen als op maj 1806 aan ieder der afgaande broers en zusters of comparanten de somma 250 Car.gld. en het tweede termijn somma 90 Car.gld. insgelijks zes weken naa 's moeders overlijden in vrij geld, blijven de onkosten van de belijng dezes of verders na rechten komen op vollen ten laste van eerste comparant alleen, behouden nochtans de afgaande comparanten wegens hare ouderlijke goederen het recht van gereserveerden eigendom op den geheelen boedel tot zoolange dat aan dezen contracte zal zijn voldaan en beantwoort. (t732|i982|f91-92).

30-08-1807 Alke Wubbes weduwe van Koop Rutgers te Weende, oud 70 jaaren, nalatende 6 kinderen. (t124|i488|f84).

30-08-1807 Is overleeden Alke Wubbes weeduwe van Koop Rotgers, oud 70 jaaren, gewoond te Weende, gehuwd geweest, nalaatende 6 kinderen, laaken legt haar eigen. (t124|i489|f35).

tot 01-05-1772

Klaas Roelfs

zie Onstwedde 106

geb. ca. 1719 Onstwedde

15-01-1772 In saken Jacob Aijssingh en consorten in qualité als voormond en voogden over het minderjarige zoontje van Hindrik Boels bij Ike Alberts in egte verwekt denuntianten contra Klaas Roelfs te Onstwedde gedaagde word der denuntianten geëmaneerd mandaat, van inhoud: ten einde gij zodane behuizinge en annexen op 1mo maj 1772, en de landerijen op behoorlijke tijd ongebruikt en in vrijdom zult moeten verlaaten, staande en geleege te Onstwedde, als gij meijerwijze van de denuntianten in gezeide qualiteit in huure en gebruik hebt. Dienende u dezen voor gerigtelijke opzegginge, salvo jure alio ac ulteriori, in contumaciam geconfirmeert. (t732|i140).

*****